

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 7. szám.

Budapest, február 16.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre – – 12 korona

Félévre – – – 6 korona

Negyedévre – – 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 8 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Helyszini szemle.

Ismerteti: R. L.

Igaza van Argusnak, a *«Véltlen mulasztások»* írójának (Cs. L. 46. száma), hogy már számtalanszor tétetett oktatás, megbeszélés és kipróbálás tárgyává s még sem lehet róla eleget írni; anyaga és tárgya ügyszólván kimeríthetetlenül sokoldalú, mert minden előfordult eset más és más feladat elé állítja a nyomozó közeget. Esetleg unalmassá válhatik ez a téma, de nem tanulságossá sohasem, különösen a járőröknek, akik önmagukra vannak utalva a nyomozás bevezetésénél.

Mihelyt az őrs, illetőleg a járőr valamely bűncselekményről tudomást szerez, a legtöbb esetben könnyen megállapítja, hogy gyanusítható-e valaki a cselekmény elkövetésével (egyelőre csak erről van szó), vagy pedig nem? Ezt rendesen már a feljelentésből kivethetjük. Így például ha egy erdészt az erdőn agyonlőve találunk, vagy tüzeset alkalmával kiöntött petróleumot, kőcotot vagy égő világot találunk, vagy a butorok és a helyiségek ki vannak ürítve, csak természetes, hogy itt alapos helye van a gyanúnak, hogy szándékos bűncselekmény követtetett el.

Ha a feljelentés nem nyújt elegendő támpontot — akár a feljelentő megbízhatatlan volta, akár bizonytalan vagy tétovázó bemondása miatt — elegendő a helyszínenek futólagos megtekintése egyelőre oly célból, hogy valaki gyanuba fogható-e? Amennyire téves dolog minden öngyilkossági, vagy balesetnél bűncselekményre gondolni, annyira elővigyázónak és óvatosnak kell lennünk, ha kérdéseinkre, hogy bűncselekmény fennforog-e, tagadó választ kapunk. Tudjuk, hogy sokkal több bűncselekmény követtetik el, mint amennyi tudomásunkra jut; különösen áll ez a gyilkosságoknál. Növekedni fog ez az arány, ha jövőben a kötelező halottégetés behozatik, ami természetes is, mert hiszen akárhány esetet ismerünk, hogy a gyilkosság vagy emberölés csak évek múlva — gyakran többszörös exhumálás után — derítetik ki, amit az elégett halott hamvából megállapítani szinte lehetetlen feladat lesz.

Mihelyt az őrs valamely bonyolultabb bűncselekményről tudomást szerez, köteles azt — lehetőleg táviró vagy távbeszélő útján — az ügyészségnek (esetleg járásbíró-

ságnak) bejelenteni (Szolg. ut. 102. §.). Kíváncos, hogy ez a jelentés — anélkül, hogy felesleges szószaporítással járna — részletes legyen s ne szorítkozzék csupán a névre és az elkövetett cselekményre. Az ily kimerítő gyors jelentések borderejét nem lehet eléggé hangsúlyozni; gyakran az egész nyomozás sikere attól függ, hogy idejekorán tétetett-e az illetékes hatóságnak jelentés?

Sajnos még most is előfordulnak esetek, hogy a járőr levél útján tesz valamely fontosabb bűncselekményről jelentést, holott táviró, vagy éppen távbeszélő állott rendelkezésére. További teendőink ismeretese: minden, halasztást nem tűrő oly intézkedést megtenni, amelylyel a kiderítés megnehezítését megakadályozzuk. Ismeretese a tényálladék megállapításánál használandó irányelvek; megállapításhoz elegendő az éles megfigyelés, gyors felfogás és egy adag józan ész.

Kitűnő segédeszköz a helyszínelésnél a fényképező készülék, amelyei a fővárosi és nagyobb városi rendőrség sűrűn használ. Minden bonyolultabb nyomozásnál felmerül a kérdés, hogy milyen volt ilyen vagy más pontból nézve a helyzet képe, például, hogy mily helyzetben voltak a hulla kisujjai, mily szögben volt a karja elhajlítva stb. mind olyan kérdések, amelyeknek körülírása és papírra vetése rendkívül hosszadalmas, nehézkes s bármily mesterien legyen megírva, mégsem közelíti meg a fényképfelvételt.

Tévtúra vezetetik a nyomozás többször azáltal, hogy a halott hozzátartozói, vagy egy más kíváncsi szemtanú a csendőrségi megérkezése előtt — de néha elégtelen őrizet esetén azután is — a helyszínet össze-vissza tapodják, a hullát eredeti helyzetéből elmozdítják, értéktárgyait (ha nem is bűnös célzattal) elveszik, a véres padlót felmossák vagy felsurolják.

Hogy a tévutrazetés ily cselekmények által megakadályoztathassék, a legelső kötelessége a nyomozó járőrnek megállapítani, hogy megérkezéseig mi minden fordult elő; ki járt a tett színhelyén. Ha nem tesszük meg ezt azonnal, később nagyon nehéz, sokszor lehetetlen lesz a megállapítás; s hogy a tévutrazetés mit jelent a nyomozásnál, azt úgy hiszem nem kell jobban magyarázni; tudjuk azt a gyakorlatból!

Ha ezen megállapításoknál oly bűnjelekre bukkanunk, amelyek rövid idő múlva valami módon eltűnhetnek,

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerteszítője, az Oroska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja enjárt gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltnék. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fúvó hangsszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osas.ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. házi hangszerteszítője, az Oroska és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

akkor meghizható és hozzáértő tanukat alkalmazunk a hűnjelek megállapításánál. Áll ez a módszer például a helyszínen gomolygó füstre, petróleum vagy más olajillatra, a talajon vagy a ruházaton talált nedvessegre stb.; olyan jelenségek szóval, amelyeknek idővel nyoma vész.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy mennyire fontos a tényállás helyes megállapításához, hogy a tettes társaival vagy hozzátartozóival össze ne beszélhessen. Leghelyesebb e célból a gyanúsítottakat és tanukat egymástól elkülönítve kikérdezni, ami különösen nagyobb szabású bűncselekmények nyomozásánál óriási módon megkönnyítheti a csendőr feladatát.

Régi mondás a nyomozóknál, hogy a tettest ne messzire keressük a színhelytől; rendszerint a közelben lapang. Legelső dolgunk legyen, hogy a sértett ellenfelét, vetélytársát, haragosát, adósát, peresfelét vegyük megfigyelésre. Szóval a tettes rendszerint azok között keresendő, akik a sértetthez közel állanak vagy állottak s akik életviszonyait, szokásait ismerték.

Volt rá eset, hogy a tettesnek a sértetthez való viszonya épen a tényállásból világlik ki. Így például abból a körülményből, hogy a tettes a sértett vőlegény házába és nemzöszervére lőtt, a gyanu annak vetélytársára terelődött, aki szerelmi féltékenységből lőtt szerencsés vetélytársára s akit sikerült is kinyomozni s a cselekményt rábizonyítani.

De van a nyomozó közegnek még egy igen hathatós támogatója a tettes kiderítésénél; ez a tettes többé-kevésbé korlátolt körületekintése a tett elkövetése idején vagy után. A tettes rendszerint valami hibetetlen ostobaságot követ el s ez vezethet bennünket nyomra. A tett színhelyén hagyott kalap, bot, betörőeszköz stb., a rosszul vagy meggondolatlanul megválasztott bűntárs aki a tettest elárulja, indokolatlan költekezés, hirtelen elutazás, részeg állapotban való fecsegés, mindezek oly jelenségek, amelyek a tettes kiderítésénél segélyünkre lehetnek s az eredményt biztosítják. Így például egy betörő, aki rendkívül raffináltan követte el cselekményét, csodálatosképen nem tudott megválni egy — a betörésnél zsákmányolt — teljesen értéktelen zsebórától, amelyet folytonosan mellénye zsebében hordott s ez okozta vesztét.

Egy másik a leggondosabban megmosta kezeit, ruháját és fejszéjét az áldozata véréből, de a lábbelire már nem gondolt, holott a csizmaszáron tekintélyes vérfoltok maradtak, amelyek szabad szemmel alig voltak láthatók, azonban a vegyi vizsgálat határozottan embervértől származóknak jelentette ki azokat.

Nem szabad elmulasztani a gyanúsított tettes gondos megmotozását sem. Sok esetben a zsebben találunk vérfoltokat, még többször a zsebkész bajlatában. Az itt található vérfoltok azonban oly csekélyek, hogy azokat csakis vegyész képes felismerni.

A gyanúsítottnál talált papirost mindig őrizet alá kell vennünk; sokszor rendkívül hasznunkra van egy-egy kis papirosszeletke is. Tanácsos — amennyiben lehetséges — orvos által a gyanúsított testét megvizsgáltatni, hogy nincsenek-e azon friss karczolás vagy más sérülések, amelyek esetleg dulakodásra vallanak. Tettenskapás esetén, vagy röviddel a cselekmény elkövetése után a tettes kezein a köröm alatt gyakran találhatunk vérnyomokra. Jó egyes esetekben (például fűszeres boltba történt betörés esetén) a gyanúsított kezeit alapos szemle alá venni; akárhány esetben találunk azokon festék, liszt, enyv stb. maradványokat, amelyekből sok mindenre következtethetünk. Különben már néha az is ok a gyanakodásra, ha az alsóbbrendű gyanúsítottnak feltűnően tiszta a keze.

Hogy az esetleges házkutatást a legnagyobb körültekintéssel kell foganatosítanunk, azt felesleges bővebben indokolnunk, hiszen a legtöbbször attól függ a bűnjelek kézrekerítése. Ha löfegyverrel követtetett el a cselekmény, a fegyvert — ha csak lehetséges — azonnal vizsgáltassuk meg fegyverszakértővel a löporfüstre és a lövedékre vonatkozólag, ami későbbben nem lesz lehetséges, mivel a löpornak a csőben hátramaradt korma különböző átalakulásokon megy át, a cselekmény idejét s a löpor és lövedék minőségét későbbben nagyon nehezen — gyakran nem is — lehet meghatározni.

És végül a legfontosabb a helyszínelésnél a jó szemnyugodtság és gyors áttekintés; ha ezek híján vagyunk, akkor nemcsak következtetni nem tudunk sokszor kis jelekből egész cselekményekre, de a meglévőt sem látjuk meg.

Oktatás az örsön.

Irta: Argay Ferencz m. kir. csendőrfőhadnagy.

(Vége).

b) Írásbeli oktatás.

Írásbeli oktatásunk mai alakjában nem felel meg a célnak.

Célja az írásbeli oktatásnak, a betűvetésnek, a helyesírás és fogalmazásnak elsajátítása s ezeken kívül, aszerint, hogy minő irányban használjuk, támogatására lehet az elméleti oktatásnak a megértésénél és elsajátításánál (begyakorlásánál).

Az írásbeli oktatás az a része, amely a tulajdonképeni öncélt szolgálja, a lebetősséghez képest már megoldást nyert. Továbbiakban azonban az írásbeli oktatás nem kielégítő.

Jelenleg a haladó írók egy csoportba tartoznak, egy segédkönyvből kapják feladataikat, azokat az őrsparancsnok ötletszerűen adja fel s arra nincs gond fordítva, hogy a kiképzés összecséjáját szolgálják.

Véleményem szerint a kérdés következőképpen lenne rendezhető:

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkább migrain és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész, Kismén, Országos Általános Gyógyszerüzem, Budapest, V. ker., Széchenyi utca 10. sz.

Az I. csoportbeli egyéneknek a Minta-lapok másolásának befejezése után, tehát ha elég jártasak a betűvetésben s némi alapot szereztek a helyesírással és előkészültséget a fogalmazásra, az írásbeli oktatás célját csak abban látom, hogy az elméleti oktatást is támogatva, az oktatandó a fogalmazást és helyesírást begyakorolja.

E csoportba másodcsendőrök tartoznak s feladatuk ezeknek más nem lenne adandó, minthogy dolgozzák fel, egy-egy példával megvilágítva, az elméletileg ép akkor elsajátított anyag valamely fontosabb részét. Ennek tárgya csak a szolgálati utasítások vagy a büntető törvényekből lehetne merítve.

Ekként az oktatott kényszerítve lenne önállóan fogalmazni, gyakorolja a helyesírást is s mert írva tanulunk legkönnyebben: gyakorlati alapon foglalkozott — a megértést és elsajátítást is előmozdítva — valamely tananyag-részszel.

E csoport feladatai csak a legegyszerűbbek lehetnek, csupán magát a tananyagot szabad, hogy érintsék s a kérdések határozottan egy szűk tárgy körül kell, hogy mozogjanak, például: Lopás vétségét ki követi el, írjon rá példát! Szolgálatban mikor térhet be nyilvános helyre, írjon rá példát stb.

A II. kiképzési csoportba járőrvezetők, illetve ilyenekké képzendő egyének tartoznak. Ezeknek már az utasítások, szabályok és törvények alkalmazásában és értelmezésében is jártasoknak kell lenniök. Nemcsak ismerniök kell az anyagot, hanem annak alapján önállóan eljárniök is kell. Sok esetben a helyszínről jelentéseket kell szerkeszteniök, az általuk kinyomozott esetekről pedig a jelentések fogalmazványait is lehetőleg ők szerkesztik meg.

Itt már nemcsak a fogalmazási képesség fejlesztésére s az elméleti anyag elsajátításának előmozdítására szolgál az írásbeli oktatás, hanem értelmezésre, önálló tevékenységre, továbbá a szükséges ügyiratok szerkesztésére kell, hogy tanítson. Ezek írásbeli munkái kétféleképpen lesznek:

1. csupán csak a közbiztonsági szolgálatban leggyakrabban előforduló esetekben való eljárásuk feldolgozása oly anyagból, amely ép értelmileg oktatás tárgya,

2. ugyancsak ez anyagból ügyiratok szerkesztése.

A feladatok határozott szorossággal fogalmazandók s kétely ne merülhessen fel, minő irányban kell a kidolgozatot elkészíteni. Ugynevezett fogas-kérdések feltételül mellőzendők lennének.

A III. csoportbeli egyének írásbeli feladatai lényegileg ugyanazok, mint a II. csoport feladatai, de az anyag kibővitendő az őrsparancsnok, illetve helyettes munkakörére vonatkozó feladatokkal, oly mértékben, hogy az őrsiroda-vezetés terén rövid helyettesítés alatt felmerülő összes teendők gyakorlat tárgyává tétessenek.

Mind a II., mind a III. kiképzési csoportok írásbeli

feladataikat, ha azok akár ügyiratok, akár általában az őrsiroda-vezetésre vonatkozó dolgozatok, megfelelő nyomtatott űrlapokon készítik el; ezek egy tokba gyűjtve — mintául is szolgálva — megőrzendők. Egyéb írásbeli feladatok füzetekben dolgozandók ki.

Az I. csoportbeliek hetenkint 2, a II. és III. csoportbeli írók 1—1 feladatot készítenek el.

A már kiképzett járőrvezetők, valamint a már kiképzett altiszti sarjak (őrsparancsnok-helyettesek), ha a gyakorlati szolgálat által írásbeliekkel megfelelően el voltak foglalva, írásbeli kidolgozatokkal az illető időszakban nem foglalkoznak.

Általános elvül szolgálna, hogy az írásbeli feladat kidolgozás előtt az oktató és oktatott által megbeszéltesse. Elbírálásnál nemcsak a munka lényege, hanem a dolgozat formai része, nevezetesen: a külalak, szép- és helyesírás és fogalmazás is figyelembe veendő.

c) Gyakorlati oktatás.

Az elméleti anyag csökkentése és a gyakorlati szolgálatnak minél jobban való megközelítése céljából ennek az oktatási módnak segélyét kellene legtágabb körben, mindenütt, ahol az lehetséges, igénybe venni.

Mostanáig is alkalmazásban volt a gyakorlati oktatás, de míg az elméleti és az írásbeli oktatásnak meglehetősen pontosan körülírt rendszerei voltak, addig erre nézve — általános ajánlásokon kívül — rendszer, vagy pontos utmutatás rendelkezésre nem állott, sőt általánosságban, amidőn nálunk a gyakorlati oktatásról szó esett, mindenkor csak azt értették alatta, hogy az összes ismereteket a gyakorlati szolgálatból merített példák elmondása, vagy a gyakorlati szolgálat egyes részeinek bemutatása alapján kell megértetni s azután elméletileg elsajátíttatni. A törekvés teljesen helyes, azonban a gyakorlati oktatás ezzel kimerítve nincs, nevezetesen e módszerrel nem csökkentettük az elméleti anyagot.

Ez csak akkor volna elérhető, ha egyes tantárgyakat vagy ezek részeit az elmélet teljes kizárásával lehetne oktatni (begyakorolni). Első pillantásra úgy látszik, mintha a gyakorlati oktatásnak ily értelemben nálunk csak szűk téren lenne hivatása, mert olyan anyagunk, amelyet tisztán gyakorlat segélyével oktathatnánk, nincsen. Ez tény is, még a katonai gyakorlatokat is elmélet segélyével kell megtanulni. De nem mindenkinek. Csak az oktatonál tételez fel elméleti tanulást, az oktatott (végrehajtó) a reá vonatkozó részt tisztán gyakorlat útján magáévé teheti. És nemcsak a katonai gyakorlatoknál fogjuk ezt így találni, hanem más tantárgyaknál is, amelyeket pedig ma még — feleslegesen — az egész vonalon elméletileg is tanítunk.

A gyakorlati oktatás eszerint két irányban lenne alkalmazásba vehető:

1. támogatására az elméleti oktatásnak,
2. önálló oktatási módszerként.

Ad 1. Itt ismét két felhasználási irányt különböztetünk meg:

Vagy csak arra szolgál, hogy az elméleti oktatás anyagát könnyebben megmagyarázhassuk és e célból azt, amiről szó van, bemutatjuk (szemléltetés I. X. f. a). pl.: pénzhamisítványt, bamis okiratot, utazási igazolványokat, halász-, vadászjegyet, naptárt stb. vagy az elméleti anyag valamilyen ténykedést látározván meg, az egész ténykedést bemutatjuk s az elméletet is megkövetelve gyakorlatilag is elsajátíttatjuk. (I. XI. fejezet) pl.: elővezetés, elfogás, bilincs vagy kényszereszköz alkalmazását, megintés, figyelmeztetés, általában szolgálati fellépésnél magatartást, igazolványok átvizsgálásánál eljárást, leszállásnál magatartást, belyének megválasztását stb. Amint látjuk, ide az elméleti anyag oly részei tartoznak, amelyek a csendőr szolgálati fellépését, magatartását, eljárását szabályozzák. Ezeket, illetve egyes eseteket tisztán csak begyakorlás segélyével, az elméletnek teljes kiküszöbölésével is oktatni lehetne, de mert tulajdonképeni hivatásunknak alkatrészei ennivel fontoságuknál fogva s azért is, mert a gyakorlati szolgálatban közrejátszó összes körülményeket a tiszta gyakorlati oktatásnál figyelembe venni mégsem lehet és e téren a helyes gyakorlati szolgálat csak egészséges elmélet alapján fog kifejlődhetni, nem szabad megelégedni. Helytelen volna azonban ki nem basználni azt aényt, hogy az elméleti tanítást gyakorlati oktatással kiegészíthetjük.

Ennek természetesen úgyszólván az őrsön, gyakorlati szolgálaton kívül kell megtörténnie, hogy a gyakorlati szolgálat már kész munkást kapjon. Az anyag egy része azonban már ekként gyakorolható nem lesz, mert a begyakorlásból alkalmas viszonyok szükségesek s ezeket az őrsön létrehozni bajos. Ilyenkor a gyakorlati szolgálatot kell segítségül hívni. Így pl. magatartás különböző segélyszolgálatoknál, fogolykiséretnél, őrzésnél, házmesteri szolgálatnál különböző s különleges viszonyok között, összecsoportosításoknál, tűzcsatánál, más közveszélyeknél, továbbá a megelőző szolgálat, község stb. leportyázása, gyanús helyek meglepetése, nyomozások lebonyolítása stb. csak gyakorlati szolgálatban lesz gyakorlatilag oktatható.

A gyakorlati oktatás e részének mikéntjét, sorrendjét egész pontossággal tanrendbe foglalni nem lehet, a tanrend támogatására lehet ugyan az oktatásnak itt is, utmutatást tartalmazhat, emlékeztetőül szolgálhat, de mindent fel nem ölelhet. Igazi biztosítéka a gyakorlati kiképzésnek, mint az oktatásnak egyáltalában, csak az őrsparancsnok helyes pedagógia-érzéke, figyelmessége, buzgalma és alárendeltjei kiképzése iránti körültekintő érdeklődése lesz.

Ad 2. Ennek beállítása mellett meg fog szünni az abusus, hogy valamit, amit elegendő, ha a csendőr szolgálati hivatásának megfelelően akár a bel-, akár a külszolgálatban megfelelően elvégezni vagy betartani tud,

még külön elméletileg kívülről is megtanulni s folytonosan ismételni köteles. Ez ugyebár teljesen felesleges, már csak azért is, mert intelligenciájának más tárgyak szükséges elméleti tanulása által való növekvése reményt nyújt arra, hogy bizonyos idő múlva a csak gyakorlatilag tanult anyaggal is annyira tisztába jut, hogy arról magát még megfélelően — pedig ez talán több, mint amire szüksége van — kifejezni is képes lesz.

Természetesen nem minden kiképzési csoport számára lehet az elméleti oktatást egyformán kiküszöbölni, hanem minden kiképzési csoportnál minden vonatkozó tantárgyra, illetve azok egyes részeire külön-külön mérlegelés tárgyává kell tenni, nem elegendő-e, ha az illető kiképzési csoport az illető anyagot tisztán csak begyakorlás útján sajátítaná el. Így pl. az I. kiképzési csoport a katonai gyakorlatokat, kard- és szurony-vívást, betüvetést, számolást, olvasást, első segélynyújtást, térképolvasást, tájoló használatát, szükségbeli tájékozási módokat, tereprajzot tisztán, a bűnügyi nyomozás gépies részeit (bűnyom-rajzolás, mintázás, biztosítás, bűnjel-csomagolás stb.), a fegyver- és lövésztást, laktanya-szabályokat, általános és különleges szolgálati határozványokat, egészségápolást nagyrészt elmélet nélkül tanulhatnák meg, illetve ebbeli, már megszerzett tudásukat akár a bel- vagy külszolgálatban történt gyakorlás, akár az oktató által külön elrendelt gyakorlás segélyével öregbithetnék.

XI. Megtanulás, begyakorlás.

Kérdés már mostan, hogy milyen módon eszközözendő a megtanulás és a begyakorlás?

Úgy hiszem, ezzel röviden végezhetek.

Az elméleti anyagnak azt a részét, mi megtanulandónak van jelezve, tökéletesen el kell sajátítani. Az oktatás általában csak arra terjedhet ki, hogy az oktatandó az anyagot megértse. A megtanulás (memorizálás) a csendőr dolga, az előljáró erre csupán időt, alkalmat, utbaigazítást adhat.

Ha az oktatott nem rendelkezik elegendő emlékezőtehetséggel, judiciummal és szókészséggel, akkor célszerű lesz, ha az anyagot addig ismétli, míg azt tökéletesen visszaadni nem képes. Sohasem az anyag egy-egy mondata, vagy kifejezése veendő fel egyszerre, hanem mindig az anyagnak egy befejezett részét kell ismételgetni. Az előbbi módon való tanulás csak szótanulás (magolás) lenne. A memorizálás nemcsak az anyag elsajátítása céljából szükséges, hanem azért is, hogy az emlékezőtehetség, az agy felfogó képessége fejlődhessen s a beszélőképesség és szókészség is javuljon. Ha az oktatott a kívánható fokra fejlődött vagy már ezzel rendelkezik, akkor már csak a tananyag által kifejezett gondolatot kell, hogy megtanulja. Azonban amennyire hiba volna az anyagot önmagáért szószersint követelni, ép úgy hiba lenne az is, ha megtüretnék, hogy az oktatott a megtanulandónak jelzett anyagot

HA LÖRÖG, HASZNÁLJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!

mely a legmunkasabb köhögést is azonnal elűszorítja. 1 doboz 50 fill.
3 doboz K 20 f. Kapható mindenütt. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykovács.

Reuma, csúsz, körvány, mindenféle mozgástól eredő
fájdalmat párosori használat után megszüntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ

Ára 1 kor., 3 üveg 2 K 50 fill. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykovács.

Kajner főherceg temetése. — A gyászmenet megérkezése a bécsi kapuczinus templom elé, melynek sírboltjába temetkeznek az uralkodó-család tagjai.

csak körülbelül a rendszertelenül tudná visszaadni, vagy pláne pontatlanul hasból szólna csak a tárgyhoz.

Helyes határa a megtanulásnak az, ha az oktatott

1. kimerítő feleletet tud adni,
2. megértést tanúsító példát képes felhozni.

Magyarázatot, értelmezést követelni nem szabad.

II. és III. kiképzési csoportbeli egyén azonban a tanult anyag alapján valamely feltételezett konkrét esetben való magatartását részletesen vázolni képes legyen.

Az olvasandó anyag távolról sem tanulandó meg ily mértékben. Teljesen elegendő, ha arról győződünk meg, hogy az oktatott az olvasandó anyagról helyes felfogással bír, azt alkalmazni képes, számonkérésnél pedig példával tud felelni.

Legtöbb esetben ennyit már az oktató és oktatott együttes foglalkozásakor el lehet érni.

Úgy a megtanulandók, mint az olvasandónak jelzett anyagban a II. és III. kiképzési csoportba tartozó egyének ezenkívül annyira tájékozottak legyenek, hogy a keresett anyagrészt a szolgálati könyvben gyorsan megtalálják.

A gyakorlati anyag begyakorlása az anyag természetéhez képest fog történni. Begyakorlás alatt azt kell érteni, hogy valamely ügyességet addig ismételünk, amíg azt a kívánt mértékben elvégezni nem bírjuk. Itt tulajdonképpen tehát csak arról lehet szó, miképpen járjon el az oktató a begyakorlásnál.

Ha a gyakorlati anyag úgy kívánja, azt megfelelően elméletileg is ismertetni kell, aztán be kell mutatni a gyakorlatot. Most anélkül, hogy azt vizsgálónk, képes-e az anyagot az oktatott elméletileg visszaadni, utánaozhatjuk a gyakorlatot. Ha a megértés hézagosa, az elméleti magyarázatot ismételjük, különben csak a hibákat jelöljük meg s addig ismételtetjük a gyakorlatot, míg az megfelelően be van gyakorolva. Természetesen egy alkalommal való gyakorlat után tökéletes eredményt nem lehet várni s ennek kedvéért nyomban végtelenségig ismételtetni a gyakorlatot nem szabad, ez elkedvetlenséget, daczot és nem előrehaladást szül.

A szolgálati utasításokra (bűnügyi nyomozás) vonatkozó gyakorlatok annál az elméleti anyagnál gyakoroltassanak be, amelyre vonatkoznak. Ha a begyakorlás csak szolgálatban történhet, akkor erre kínálózkodó alkalmak használandók fel.

A katonai gyakorlatokra stb. hetenkint legalább két órát kell szánni. Ugyanekkor veendő elő a lövőtámasz (célzási szabályok stb.) s a célzóvést megelőző időkhöz a lötéren való magatartás.

Fegyverutasítás (megvizsgálás, szétbontás, összerakás, gondozás) azok szükséges tisztítása alkalmával, a megörzés pedig szolgálatban s az őrsön is példa segítségével tanítható s tanulható legcélszerűbben.

Laktanya-szabályok, általános szolgálati határozványok, különleges szolgálati határozványok begyakorlandó része a belszolgálattal kapcsolatosan gyakorolható.

Olvasás az elméleti oktatásnál veendő elő akként,

hogy nem az oktató olvassa fel a szükséges dolgokat, hanem felváltva olvassat.

Első segélynyújtásra külön gyakorlatok tartandók, de már az egészségápolás szabályait szolgálatban és az őrsön is előforduló eseteken vagy példákhoz fűzött oktatásból kell megtanultatni.

Számolásra és tereprajzra hetenkint egy-egy feladat jutna.

XII. Jutalmak és büntetések.

Meg vagyok győződve arról, hogy az oktatás alá kerülő egyének legnagyobb része magáért az okulásért tanulni fog, de tagadhatatlan, ösztökélő eszközökre mégis szükség lehet. Ilyen a jutalomnak kilátásba helyezése.

Jutalomnak tekinthető ugyan már az is, hogy a szorgalom által az oktatott kellő képességet szerez magasabb illetékekkel (járőrvezető) egybekötött szolgálati állásra, de egyéb jutalmak is alkalmazhatók lennének. Így cél-szerű lenne kimondani, hogy korlátlan kimaradási engedélyhez csak II. kiképzési csoportbeli egyén juthat, magasabb kiképzési csoportba való beosztás szakasz-vagy szárnyparancsossal közölni fog stb.

Nemcsak jutalmakra lehet szükség, sokszor ezeknek elegendő nyomatékuk sem lenne, ilyenkor elkerülhetetlen a büntetés igénybevétele.

Persze a büntetésekkel óvatosan kell bánni s azok gyakorlását altsztre bizni egyáltalán nem szabad. Törekedni kell arra, hogy előbb értelemre való hatással, jutalom kilátásba helyezésével lehessen a cél elérni s csak ha ez meddő, ha felületességet, könnyelmű gondolkodást, hanyagságot, esetleg megrögzöttséget tapasztalunk, szabad a büntetésekhez nyulni. Büntetés lehet kedvezmény-elvonás és fenyítés.

XIII. Taneszközök.

Azt merném állítani, hogy taneszközökkel meglehetősen mostohán vannak őrsünk felszerelve, mindazonáltal könnyű szerrel segíteni lehetne ezen. A hiányzó taneszközök egyrészét az őrsök átalányából lehetne beszerezni, másokat (szemléltetéshez) az oktatónak kellene elkészíteni, gyűjteni stb. Erre mindenesetre a gyakorlat megoldást fog találni.

Meglévő taneszközök: fegyverzet, szerelék, szolgálati könyvek, őrstérkép, író-, számoló- s rajzfüzetek, az őrsre járó napilap, az őrskönyvtár, Csendőrségi Lapok s a Csendőrségi Zsebkönyv.

Megszerzendő lenne legalább oktatási központként: fekete tábla, kréta, kézi nagyító, tájoló, körző, lövőtámaszhoz segédletek, nyomfelvételhez segédletek, minták stb.

XIV. Az oktatóról.

Végül az oktatóról kell még néhány szót szólni. Bárminő rendszerem alapuljon is az oktatás, bárminő prezizitással és előnyösen lenne is kijelölve a tananyag, meghatározva a tanrend, csak akkor lehet eredményes, ha az oktató hivatása magaslatán áll.

Bajos kimeríteni is, mennyi követelményt támaszt vele szemben az oktatás, annál nehezebb feladatot azok-

A bírói talár. Honti Nándornak az igazságügyminiszter által kitűzött pályázaton első díjat nyert terve. A talár anyaga fekete lüszter, a gallér és füveg fekete moiré. Az elnököt, bírót és ügyészt a nyakra akasztott Szent István-korona jelvény különbözteti meg a láncz, illetve az arany paszománt különbözősége szerint. A jegyző a jelvényt láncz nélkül, a szíve fölő tűzve viseli. Az ügyvédnek nincs jelvénye. A talárok szabása egyenlő; a felsőbirósági elnöké belül vörös, az alsőbirósági elnöké belül kék, a többi tiszta fekete.

nak jól megfelelni. A sok közül csupán az önképzésre való törekvést, oktatásra való készülést s az erkölcsi befolyásra való képességet akarom kiragadni.

Az oktató egyuttal előljárója az oktatottnak. Ebből tekintélyt merithet. Helyrehozhatatlan hibát követne azonban el, ha csak erre támaszkodna. Tekintélyét ne csak állástekintélyből merítse, ezt jeles egyéni tulajdon-

ságaival öregbiteni kell. Persze vannak egyes tulajdonságok, amelyekkel nem mindenki rendelkezik s amelyeket azután teljes mértékben meg sem szerezhet, pl. a helyes pedagógiai érzék, türelem, jó előadási képesség, hang, imponáló megjelenés. Komoly törekvéssel azonban ezekben is elérhető az a fok, amelyre feltétlenül szükség van. Főtulajdonságát az oktatónak azonban

mindenki teljes mértékben megszerezheti: a tudást és az erkölcsszilárdságot. E kettő nélkül oktató el nem képzelhető, e kettő nélkül az előjárói állapot sem kölcsönözhet az oktatónak elegendő tekintélyt. Tekintély nélkül pedig nemcsak az oktatásnak nem lesz meg a kellő eredménye, hanem az alosztály általános állapota is süllyedni fog.

A tudást szorgalmas önképzéssel fogja az oktató megszerezni. Ne csak szakműveltségre törekedjék, hanem általános műveltségének fokát is emelje. A közbiztonsági szolgálat ezt amúgy is megkívánja. Széles látkör, nagy olvasottság, általános ismeretek nélkül egyoldalúvá, szintelenné, unalmassá válna a legtökéletesebb szaktudáson alapuló oktatás is. Azután a csendőrnek is szüksége van, hogy általános tudásának foka emelkedjék. Külön tantárgyakat erre beállítani nem lehet, fejlesztőleg csak a szakoktatással kapcsolatosan alkalmazott kitérések hathatnak. A szaktudásnak precíznek kell lennie. Nem elegendő az oktatás alá kerülő anyagot körülbelül ismerni, abból élni, amit az altiszti iskolában évekkkel előbb tanult az oktató. Ha erre az általános tájékozottságára bizza magát, sokszor önmagát alacsonyítja le, mert alárendeltjei előtt a részletekben sokszor tudatlanságot kénytelen elárulni a ha ügyességgel ezt el is kerüli, oktatásának nem lesz meg a kellő eredménye, az anyagot nem képes annak terjedelmében vagy a szükséges alaposíggal elvégezni. Az előadásokra tehát mindenkor készülni kell és pedig annyira, hogy az oktató tisztában legyen, mit, milyen szókkal, milyen példák felhasználásával és minnek szemléltetésével fog magyarázat tárgyává tenni, vagy mit, minő elrendezéssel fog begyakoroltatni. Természetes, hogy mindennél figyelembe kell vennie annak az egyéni sajátosságait is, akinek oktatására készül.

A tekintély ennek alapján az eredmény egy másik biztosítéka az oktató erkölcsszilárdsága.

Az alárendeltek erkölcs- és jellemképzését a tananyagban az irányban felöllelhető anyag bármilyen lelkiismeretes elvégzése egyedül lehetővé nem teszi. Csakis az oktató egyéni élete, erkölcsi, jellemtulajdonságai, a szemléltetésül szolgáló jó példák fogják kifejleszteni azt a belső értéket és tartalmat minden alárendeltjében, amelyek nélkül az egyén nélkülözi az igaz hasznavehetőséget és munkája meddő marad.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A nagyvárosok levegője.

A földünket környező levegő, különösen emberlakta vidéken, mindenütt többé-kevésbé tisztátalan, de sehol sincsen olyan nagy mértékben mesterségesen előidézett tisztátalanságokkal fertőzve, mint éppen a nagy ipartelek és a nagyvárosok fölött.

Ennek a tisztátalanságnak korántsem az a fő hátránya, hogy a távolba való látásunkat korlátozza, hanem az, hogy ezt a szennyes levegőt kénytelenek vagyunk be-
lélekzeni. A legnagyobb piszkot a gyárkémények okozzák, de a nagyváros még gyárkémény nélkül sem lehet közegészségi szempontból eszményi lakóhely. Minden nagyváros zsufoltóságánál fogva már eleve magában foglalja az egészségre káros körülményeket. Az utcaz pora, a kövezet koptatásából származott finom lisztszerű por, az utcán elhullatott piszok, a szénpor, a korom, a hamu és más, a földről a magasba ragadott szilárd testecskék, melyek aránylag könnyűségüknél fogva a levegőben lebegnek, hozzájárulnak ahhoz, hogy a nagyváros egészségtelen legyen, nem is szólva ezeken kívül a levegőben állandóan jelenlevő szerves anyagokról, melyek azután a ragályos betegségek terjesztőivé és hordozóivá válnak.

A levegőnek ez a tisztátalansága nemcsak finom műszerekkel mutatható ki. Meggyőződhetünk róla szabad szemmel is, ha a felkelő napot a város magasabb pontjáról figyeljük meg. Ilyenkor látható legjobban, milyen sűrű, szürke szennyes köd borítja a várost, s lát-hatjuk, hogy milyen sűrű, piszkos páratömeget kell belélekzenünk.

Mint említettük, a levegőben az idegen u. n. piszkos alkatrészeket kívül sok por is van, a melynek a meny-nyiségi megállapítására Aitken skót fizikus többfajta porszámoló eszközt szerkesztett. Vizsgálatait arra a tapasztalatra alapította, hogy a levegő vizgőze teljes telítettség esetében csak akkor sűrűsödik meg, ha a levegőben portestecskék vannak jelen, a melyek a lecsapódás magjául szolgálnak. Aitken a megvizsgálandó levegőt a porszemszámológóra vezeti, s ezután légszivattyú segítségével megritkítja a porszámolóban levő levegőt, mire az természetesen lehül. A vizgőz a porszemszámoló készülék kamrájában megsűrűsödik, s cseppek alakjában nagyon finom beosztású számláló lapra hullik, a hol számuk mikroszkóppal megállapítható.

Ilyen fajtájú vizsgálatok segítségével meghatározható, hogy egy köbcentiméter levegőben hány por szem van. Aitken úgy találta, hogy a londoni és a párisi levegő köbcentiméterenként 400,000—500,000 porszemet tartalmaz. Egy szobában, a hol két gázlámpa ég, közel két millió, ugyanazon szoba mennyezetéről vett levegő pedig öt és fél millió porszemecskét tartalmazott köbcentiméterenként. Télen aránylag a levegő portartalma kisebb, mint nyáron eső és havazás után szintén hirtelen megeszappan a porszemek száma. Gmand orvos úgy találta, hogy Aachenben 60,000—160,000, Hamburgban 70,000—140,000, Kielben 35,000—60,000, Kiel vidékén, a városoktól távol eső helyeken a levegő csak 6000—12,000, a bajor alpokban pedig csupán 400—600 porszem jut egy köbcentiméter levegőre.

Megjegyzendő, hogy ebben az utca sara és kövezetkopás támasztotta por, továbbá a hulladék durva szemei nincsenek befoglalva, mert ezek aránylag súlyos voltuknál fogva vezetőcsöveken és csapokon leülepednek. Az említett számok tehát csak a legfinomabb porszemekről, jelesen a koromról és hamuról, vagyis az égési folyamatok melléktermékeiről tájékoztatnak.

A füsttel és korommal telített levegő az időjárásra is nagy hatással van. Így a nagyvárosokban a ködképződés a levegő tisztátalanságára vezethető vissza.

Ölje meg

De vigyázzon,

VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.

Egy holdra elegendő egyrítű ára 8 korona 50 fillérbe kerül. Irjon egy levelező-lapot.

A Morrattin

az emberi és állati szervek és patkányok között pusztító betegséget idős elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a

5197

Sőt Londonban a napsütést is ilyen mechanikai úton létesített viszonyok módosítják. Például London közepén: a Cityben az évi napsütés tartama 1027 óra, vagyis csupán 23 százaléka annak az időnek, a melyen át a Nap sütne, ha a nappalok derültek volnának.

Greenwich-ben — a mely Londontól keletre fekszik, de magával London-nal szorosan össze van növe, — a napsütés tartama ugyanazon időszakra vonatkoztatva 1227 óra, míg Kewben, mely London-nal szintén szoros kapcsolatban van, a napsütés tartama 1399 óra, vagyis az előbbinél a lehető évi napsütés 27 százalékat, az utóbbinál 31 százalékat teszi. Ebből az következik, hogy a City, vagyis a belső város napsütése nyolcz százalékkal kedvezőtlenebb, mint Kew városé és négy százalékkal kedvezőtlenebb, mint Greenwich városé. Az egyazon városban észlelt különböző tartamú napsütést úgy magyarázzák, hogy a gyakori nyugati szelek London városa felől a füstöt Greenwich felé terelik, ezáltal a város egy évben többnapon át csak mérsékelten részesül napfényben, ellenben a nyugati fekvésű Kew felé ritkábban fújnak a keleti szelek, így kevesebb füstöt kap.

Hamburgban sem sokkal kedvezőbbek a viszonyok, mint Londonban, mert itt az évi napsütés-tartam 1236 óra, vagyis az évi órák összegének 28 százalékat teszi; 108 napon pedig a hamburgiak a napot egyáltalán nem is látják. Kedvezőbbek a viszonyok Berlinben; itt 1672 óra az évi napsütés, vagyis 37 százaléka az évi összegnek.

Még szerencse, hogy a légkörbe kerülő tisztátalanságok nem maradnak állandóan ott és így nem veszélyeztetik a Föld lakóit azzal, hogy évek hosszú sora után a Napot elhomályosítják. A természet maga gondoskodik arról, hogy a légkör időről-időre ismét megtisztuljon. A szélnek, esőnek és a havazásnak jelentékeny szerepe van a levegő portalanításában.

Ha erősebb szélfúvás után nézünk végig a városon, a melyet sűrű füst és ködszerű lepel borított, azt fogjuk látni, hogy a levegő sokkal áttetszőbb, minden tárgy, minden épület sokkal tisztábban látható és ezáltal jelentékenyen közelebbnek tűnik. Erősebb nyári eső után ugyanazon benyomásunk támad, mint szélfúvás után. Azt, hogy a vízcseppek mennyi légköri tisztátalanságot képesek magukkal a magasból a földre lehozni, láttuk Aitkennek előbb ismertetett kísérleteiből, az pedig, hogy a téli havazás alkalmával mennyi légköri szennyet ragad magával a hó, Hagen város kémiai laboratóriumában végzett vizsgálatokból tűnik ki. Így például egy kisebb, 3—4 mm. magasságú havazás alkalmával a felfogott hőmennyiség megolvasztása után 0.5 mm. esőmennyiséggel volt egyértékű. Ezen megolvasztott hőmennyiség vizsgálata alkalmával úgy találták, hogy az egy m² területre leesett hőmennyiség 1.27 gr. légköri tisztátalanságot tartalmazott, ezt pedig 0.8 gr. hamu és 0.4 gr. szénalkotórész alkotta.

E szerint egy hektár területre 12 kg. légköri tisztátalanság jut. Minthogy azonban Hagen város területe 3285 hektár, ezen havazás alkalmával a város légköre nem kevesebb, mint 39,420 kg. légköri szennytől tisztult meg.

A magasabb légkör levegőjében 10—15,000 méter magasságban nem is található a földről felkerült por. A por-számok száma már kisebb magasságú csúcsokon is jelentékenyen csökken. Így például az 1800 méter tengerszint magasságban levő Rigi Kulmon a por-számok száma köbcentiméterenkint 400—800 között változik. Az ilyen magas fekvésű helyeken élő emberek aránylag valóban

tiszta levegőt szívnak s ezért nem is diadalmaskodhatik rajtuk annyira a tüdővész, mint a nagyvárosok szegény népein.

KÉPEINKHEZ.

Rajner főherczeg temetése.

Mult heti számunkban már megemlékeztünk Rajner főherczeg Ő Fensége elhalálozásáról. Jelen számunkban pedig bemutatjuk azt az impozáns temetési menetet, amelylyel a császárváros helyőrsége és lakossága fejezte ki tiszteletteljes kegyeletét az elhunyt iránt.

A temetés mult hó 31-én délután 3/4 órakor vette kezdetét. A Hofburg kápolnájától, ahol a holttest felravatalozva volt, több ezer ember kísért el a megboldogultat utolsó útjára, a kapucinusok templomáig, ahol a Habsburg-család sirboltjában helyezték örök nyugalomra a főherczegi halottat.

A császárváros összes harangjainak zugása közben, de egyébként komoly, méltóságteljes csendben, fővegeiket levéve kísért az ezrekre menő sokaság a koporsót vivő díszes halottaskocsit, amely elé hat fehér ló volt fogva. A koporsó mindkét oldalán díszlakájok, nemes-apródok, arciére-testőrök, magyar testőr-gárdisták, darabont-testőrök és lovas-testőrök haladtak.

A temetési ünnepségen Ferencz Ferdinánd trónörökös főherczeg Ő Fensége képviselte királyunkat és jelen voltak ott az összes főherczegek és főherczegnők s mindazok a magas méltóságok, akik az elhunyttal rokonságban, szolgálati vagy hivatalos összeköttetésben voltak, továbbá a diplomáciai kar, az osztrák, a magyar és a külügyi kormány tagjai majdnem teljes számban képviselve, a tábornoki kar, az udvari és állami méltóságok stb., stb. Szóval a temetési szertartáson érvényre jutott mind az a dísz és a gyász, mind az a pompája, ami az elhunytat uralkodó családból való származásánál, katonai és polgári méltóságánál fogva megillette.

A bírói talár.

A magyar bíróság tagjai eddig semmiféle olyan különös dísz vagy hivatali jelvényt nem viseltek a törvénykezési tárgyalások alkalmával, ami az ügyködés hivatalosan ünnepélyes jellegét a rendes hétköznapiaságtól megkülönböztette volna. Ezután azonban másként lesz, mert az igazságügyi kormány kezdeményezése folytán külön törvénykezési díszruhát, főveget és jelvényt kell majd viselniök mindazoknak a bírói személyeknek, továbbá az ügyeseknek és az ügyvédeknek, akik a törvénykezési tárgyalásokon résztvesznek.

Eme hivatalos ruházat és jelvény kiállítására, minőségére és megkülönböztetésére vonatkozó terveket a bemutatott képek alatti szövegben közöljük olvasóinkkal.

HIREK.

Adomány. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára Zsadosy Benjamin, máramaroszigeti őrsbeli csendőr cz. őrmester 1 koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 28,214 K 50 fillérre emelkedett.

Az osztrák csendőrség új egyenruházata. Az osztrák csendőrség új egyenruházatát most adták ki kipróbálás végett. Az új egyenruházat az eddigitől lényegesen eltér. A szolgálati egyenruházat, valamint az ujon-

nan rendszeresített, de a legénység által egyelőre csak szolgálatban viselhető, rövid körköpeny, a sisak és szíjzat vasszürke színűek lesznek. A zubbony szabásában tökéletesen egyezik a gyalogság csukaszürke zubbonyával, csupán a gallérja lesz fekvő gallér. A nadrág az eddigéhez hasonló marad, azzal a különbséggel, hogy a hegyvidéken szolgálatot teljesítő csendőrök térdig erő nadrágot hordanak lábszárvédővel, amint az pl. a tiroli császárhadászrezdekknél is rendszeresítve van. A sisak alakja az eddigi marad, azonban a rézrészeket nem szabad többé fényesíteni, hanem azok természetes homályos színben hagyandók meg. Változás áll be az oldalfegyverben is, amennyiben az eddigi csendőrkard helyébe az összes legénység — kivéve a kerületi csendőrpáranesnokot — könnyű lovaskardot fog viselni, mely a lovassági kardnál egy kissé rövidebb lesz, körülbelül valamivel a bokán felül terjed és ez sem lesz fényes, hanem homályos. Hordási módja egyenlő lesz a lovagló tűzerek kardhordási módjával. Az eddigi gyalogsági szurony helyébe egy, a puskára felcsapható homályos szuronyt rendszeresítenek.

Megkerült ékszerek. Egy ékszerlopási ügyben az alábbi levelet kaptuk, melyet írója kérelmére teljartalmulag közlünk. „Tekintetes szerkesztő úr! A csendőrség iránti tisztelet és a nyomozó járőr iránti halálból, kérem az alábbi sorok szíves közlését. Dr. Lengyel Zoltán, budapesti lakos, országgyűlési képviselő neje 1911. évben Szatmáron lakó Lengyel Imre apósának látogatásán volt, mely alkalommal önagsága 4—5000 koronát érő ékszereit apósa házából ismeretlen módon ellopták s minthogy ezzel kapcsolatban kis időközönként Lévai József, Asztalos József és Kovács Lajos ref. lelkész szatmári lakosoktól is 3—4000 koronát érő ékszert ugyancsak ismeretlen módon lopatott el a fenti módozat szerint, a tolvaj egynek látszott lenni, kinek elfogására dr. Lengyel Zoltán országgyűlési képviselőné által 300 korona jutalomdíj tűzetett ki, de a szatmári csendőrség és rendőrség legerélyesebb kutatása dacára sem sikerült a tolvajt felfedezni s már-már örökre elveszettnek hittük csángószereinket. Mig most ugyancsak a szatmári csendőrséghez tartozó Grosz Vilmos és Vasi Gábor csendőr, sehogysem tudván az ügy illeten állásába bele nyugodni, újlag megkezdtek a tolvaj utáni nyomozást. A két ambíciózus csendőr három heti egyhuzamban tartó fáradozását meglepő siker koronázta, amennyiben a tolvajt Kolozsváron, Tóth Kálmán 19 éves kereskedősegéd, szatmári születésű egyén, ismert besurranótolvaj személyében elfogta s az összes ellopott ékszerekkel együtt a szatmári törvényszékhez bekísérte, ahonnan a károsok már mind megkapták a drága ékszereket. Előre is köszönve a szerkesztő úr szíveségét, maradtam tisztelettel: Szatmár, 1913 február 2-án. Kovács Lajosné, ref. lelkész neje.

Rablás. Dr. Kiss Antal orvost, ki január 24-én kocsin Szatmárcsekéről Fehérgyarmatra utazott, este 6—7 óra között, a kömörői erdő mellett két ismeretlen fegyveres rabló megtámadta és kocsiját feltartóztatva, 170 korona készpénzt elrabolta. A zsákmányolás után a rablók az erdőbe menekültek. Nyomozásukra a sonkádi és szatmárcsekei őraról összpontosított legénység, Zilles János járásörmszter vezetése alatt, kirendeltetett.

Kérelem. Nagy Sámuel, a máramarosmegyei Havasmező községben állomásozó csendőr, kéri Oláh Gábor őrmestert, kivel 1906-ban a II. csendőrkerület dolovai őrsén együtt szolgált, hogy címét egy igen fontos ügyben vele közölni szíveskedjen.

KÜLÖNFÉLÉK.

A vas fogyása. Nemrégiben Carnegie, a „vaskirály” megjövendölte a vas uralmának végét, vagyis azt az időt, a mikor az ő véleménye szerint a világ összes vasbányái kimerülnek. Ez a kijelentés indította Frech professzort, a jeles geológust arra, hogy a rendelkezésre álló statisztikai adatok figyelembevételével megállapítsa Carnegie kijelentésének tudományos értékét. Vizsgálataiból kitűnt, hogy Carnegie korántsem túlzott, mivel Északamerika és Németország vasérczei egy-két évszázad alatt valóban kifogynak, sőt a Felső-tó környékén levő igen gazdag érczbányák a túlhajtott termelés következtében még ennek a századnak az első felében ki fognak merülni. Aggodalomra azonban nincs ok, mivel a föld kerge még elérhetetlen mennyiségű ismeretlen vasércztermelőhelyet rejt magában. Így Sanszi kínai tartományban ezerhatszáz négyzetmérföld kiterjedésű vasércz és széntelep van, a mely manapság még teljesen érintetlen. Nagy vasércztelepek vannak Skandinávia északi és Gelilvara és Kirunavara környékén. Az utóbbi azóta lendült föl, mióta Narvik norvégiai kikötővel vasúti összeköttetést létesítettek. A vasérczek vastagsága ezeken a helyeken 30—150 méter közt váltakozik. Közeliében van a Juossajarói nevű tó, a melynek felszíne fölött az eddigi becslések szerint 233 millió tonna különféle vasércz van. A tudósok szakvéleménye alapján mely fúrásokat eszközölték, a mik kimutatták, hogy az ércztömeg a tó alatt is folytatódik. Az itt előforduló vasérczek kéntartalma igen csekély, úgy hogy a legfinomabb vas előállítására a legalkalmasabbak.

Mennyi levelezőlap fogy? A levelezés legolcsóbb eszköze a levelezőlap. A közönség nagy része, különösen a kereskedők és más vállalatok, a melyek állandóan szem előtt tartják a kiadás mérséklését, ha csak lehet, levelezőlapon bonyolítják le ügyeiket. Ha a népszerűsége csakugyan jellemző az emberek takarékosására, akkor a német a legtakarékosabb nemzet a világon, mert a német posta szállítja a legtöbb levelezőlapot: csak a belföldi forgalomban ezerhetvennégy milliót évenként. Az egész világon nincs ország, a melyben a levelezőlap forgalma ezt a számot megközelítene. A második helyen az Egyesült-Államok vannak hétszázötvenmillió levelezőlappal. Nagybritánia négyszáznyolcvanhétmillió, Japánország négyszáznyolcvanöt millió, Ausztria száz hatvanötmillió, India kétszázhuszonbétmillió, Magyarország körülbelül nyolcvan-kilenczmillió, Oroszország nyolcvanötmillió, Olaszország hetvenkilenczmillió, Franciaország hatvannyolczmillió, Belgium hatvankétmillió, Svájc ötvenegymillió levelezőlapot fogyaszt évenként. Hogy ebből mennyi a képes levelezőlap, arról nincs külön kimutatás.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Többeknek. A múlt évi 40. számú lapunkban közzé tett czikk az új nyugdíjtörvény javaslata alapján készült, illetve a törvényjavaslatot ismertetette. Miután azonban a nyugdíjtörvény szentesített szövege a javaslattól sokban eltér, a nyugdíjilletékek kiadásánál természetesen csak a törvény szövege vehető figyelembe.

T. J. 78. Pótvizsgát kell tenni a kereskedelmi iskola bárom osztályából még pedig két év leforgása alatt először az első két osztályból azután a harmadik osztályból. Ha ezek a vizsgák sikerültek letelheti az érettségit. A vizsgadíj 80—80 korona. 2. A kérelmezett állásokat pályázat által és az előírt próbaidő lezolgáltatása, valamint az előírt vizsgák letétele után elnyerheti.

T. Gy. Tokaj. Az 1. oszt. polgári biztos fizetése: 2000—2400 kor. törzsfizetés; 900 kor. lakbér és 300 kor. pótdíj; a 2. oszt. polgári biztos fizetése: 1400—1600 kor. törzsfizetés, 800 kor. lakbér és 200 kor. pótdíj.

B. J. 1—2. Még nem tudjuk. 3. A régi. 4. Igen, a szolgálati idő szerint különböző.

36. Olvassa el „Többeknek” szóló üzenetünket.

286. Dombóvár. 1. Nem tényleges szolgálatnak tekintetik. 2. Nem számít be.

000. K. J. 1. Bármely fegyverkereskedésben. Ára körülbelül 30 kor na. 2. Fenti üzenet ömnek is szól.

1879. L. K. A szervezeti szabályok még nincsenek kiadva.

1884. 1. Még nincs elintézve. 2. Nincs betöltve.

Bihari. Beszámít.

Határszéli. Igaza van: nem éri meg a nyonafestéket, kivánságához képest a levéllel együtt megsemmisítettük. Az az „erélyesebb elbánásban való részesítés” nem lehet önmérsékítő?

Alföldi. Nem alkalmas.

B. P. esendőr. Bár egyes részekben igaza van, átlag azonban túlságos sötétben eszteli a dolgokat. Nem kövölünk.

N. M. cz. őrmester. Szomorú lenne, ha a nyomozó járőr egy akkora bűnjelt, mint egy őlére alkalmas hotnak egy része. A helyszíni szemle alkalmával nem méltatni figyelmére! Nem kövölhető.

S. L. cs. Ha az volt a célja, hogy 12 oldalon a semmit úgy körülírja, hogy az tulajdonképpen lássék: akkor kir volt a papírrét és tintaért; az eset egyáltalában nem érdekes s leírása terjedős, hosszadalmas.

R. J. 10. Nem alkalmas.

Almásvölgyi. A vármegyei szabályrendelet mérvadó.

Gy. S. 1. Megköveteltetik. 2. Ha a minősítése kedvezőtlen, alig fogják fölvenni.

Bátaszéki őrs. Hivatalból üldözendő.

Erdeklődő 1000. 1. Mezőrendőri kihágás. Lásd 1901. évi 24.656/VII-i számú földművelésügyi ministeri rendelet (Törv. rend. 273. lap). 2. Olvassa el a folyó évi 7. számú lapunknak „Többeknek” jellegű üzenetét. 3. Vadászati kihágást. 4. Nem. Lásd ált. szolg. hat. V. feje. 1. pont utolsó bekezdés és Laktanya szab. 30. pontját.

H. J. esendőr. A járőr köteles kitérni.

J. 1. Budapest. S. János.

Sz. J. Portamentesen szállítható.

Baloghy őrmester és XII—27. Sorsjegyei nem nyertek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi jan. hó 22-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Pongrácz János, m. kir. I. számú esendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmesternek, egy ember életének saját élete veszélyeztetésével a tűzhaláltól történt megmentéseért a koronás ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelője által:

Popiczka Kelemen, I. számú esendőrkerületbeli járőr-őrmester, 31 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén nagy buzgalommal kifejtett, kiválóan eredményes tevékenységeért.

Kaba Márton, m. kir. I. számú esendőrkerületbeli törzsőrmester, a számviteli teendőket ellátása körül nagy buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységeért.

Miklós György, m. kir. I. számú esendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes nevelése és vezetéseért.

A m. kir. IV. sz. esendőrkerületi parancsnokság által: **Balogh Imre** esendőr, két felfegyverkezett gonosztevővel szemben alkalmazott fegyverhasználatnál tanúsított férfias, bátor, esendőrhöz illő — és saját életét is kockáztató körülmények között — elszánt és határozott magatartásáért.

Antal Sándor esendőr, egy árvízveszedelem alkalmával az életmentés körül kifejtett önfeláldozó, buzgó és kölességű szolgálati teljesítményeért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHALY**, a Lendvika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfayú-hangszor, lár, sub. míg Reményi legjavul képe-árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsiben. Az összes hangszerek javításra szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerül.

36

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötele mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkeamatadólevonásával) 2. Oly takarékbetét után, melynek a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkeamatadó levonásával)

Előlegesen nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönökkel folyósítunk közösség mellett vagy jelzőlogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkedések és elvonások beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vessünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Pócson József és Faragó József csendőrök, egy megáradt folyóba esett embernek a vízbe fulladás halálától való megmentése körül — igen veszedelmes körülmények között — kifejtett önfeláldozó, buzgó és kötelességű szolgálati teljesítményükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Buh János és Schuller Nándor csendőrök, egy árvíz, illetőleg tűzveszedelem alkalmával a vagyonmentés körül kifejtett kiválóan odaadó, buzgó és kötelességű szolgálati teljesítményükért.

Előléptettek:

1913 február hó 1-ével:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Tavaszi Imre őrsvezető cz. őrmester, *őrmesterré*; továbbá

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Komatinger Gyula és

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Harang Dénes és Tóth József II. csendőr cz. őrmesterek, *őrsvezető cz. őrmesterekké*.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Schmidt József, Kleinent József, Török László, Tencze Alajos, Bognár Mihály, Barcza Máté, Szabados József, Csiszár Gáspár, Tompa Gyula, Péter József, Bakon Ferencz, Kardos Sándor, Sipos Mihály és Katona Ferencz csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Ötvös Gábor csendőr cz. őrmester, Bikfalvi Rozáliával, 1913 január 6-án, Érszakácson.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Bikit János őrsvezető cz. őrmester, Balaton Ilonával, 1913 január 4-én, Ujvidéken.

Stierl György csendőr, Tóth Stefániával, 1913 január 6-án, Facsádon.

Varga Mihály I. őrsvezető cz. őrmester, Derencsin Emiliával, 1912 november 9-én, Pancsován.

Faragó András csendőr cz. őrmester, Balogh Máriával, 1913 január 6-án, Magyaranyoson.

Kövári Sándor csendőr, Vig Rozáliával, 1913 január 5-én, Hódmezővásárhelyen.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Vörös Kálmán őrsvezető cz. őrmester, Héring Julianával, 1913 január 4-én, Csákváron.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Párizs István csendőr, Rimóczi Ilonával, 1913 január 11-én, Bátorfalun.

Hevesi Ferencz csendőr, Szokán Margittal, 1912 május 4-én, Nagytapolcsányban.

Ondris Izidor csendőr, Hirling Évával, 1912 december 8-án, Szobon.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Gálos József járásőrmester, Hass Máriával, 1913 jan. 11-én, Körmenden.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Lőrincz István járásőrmester, Koncz Juliannával, 1913 január 5-én, Debreczenben.

Dézi Bálint csendőr cz. őrmester, Német Eszterrel, 1913 január 15-én, Vámfaluban.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mindezeket előírásszerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papirossal bevonva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Műsz. koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden csendőrré rendkívül fontos!

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 8. szám.

Budapest, február 23.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre – – 12 korona

Félévre – – – 6 korona

Negyedévre – – 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Ritka bűnokok.

A Hans Gross-féle Archiból magyarra átdolgozta *.

(Vége.)

Bármily borzasztóan hangzik, de még sportból elkövetett gyilkosságok is feljegyezhetők!

Egy előkelő vadászkлубhoz tartozó több férfi, megunva már az állatokra való vadászatot, embereken akarta lövésbeni ügyességét kipróbálni s e célra az amugy is agyonüldözött chacói indiánusokat szemelték ki. Chaco óriási, még most is sok részben ismeretlen vadon, bokros területek, pálmaligetek és mocsarakból áll és három folyam szeli át. Ezen vadon némely részébe való behatolás végtelen nehézségekkel van összekötve és már azért is igen veszélyes, mert annak lakosai ellenségei a fehérhörűeknek. A vadászok a folyamok egyikén jutottak a Chaco vadonjaiba és messzelejordó pnskaikkal egyszerűen lelőtték a partokon mutatkozó bennszülötteket. Egyénás között megállapodtak abban, hogy csak a homlokra szabad czelezni és hogy csak az a lövés tekinthető sportszerűnek, mely a koponyát előlről átlukasztja. Ezen férfiak, bármilyen hihetetlenül hangzik is, expedíciójuk alatt bidegvérrel husznál több bennszülöttet lelőttek; minek megtörténte után ismét hazájukba tértek vissza.

Az eddig leírt esetekben igazi „sportbűnökről” volt szó, nem pedig olyanokról, melyeknek indító oka személyi, politikai vagy egyéb kérdésekben lenne keresendő. Ha a felsorolt gaz gyilkosságokat meg akarjuk érteni, bele kell, hogy éljük magunkat azokba a felfogásokba és nézetekbe, melyek Amerikában az indiánusokat illetőleg a lakosság egy tekintélyes részénél találhatók.

Ott az emberek az őslakókban nem láttak és nem látnak mást, mint egy a fehér faj szabad terjedését és fejlődését nebezítő és gátló akadályt: egy „vörösbőrű férget”, melyet irgalmatlanul ki kell irtani, ami durva barbarizmussal meg is történt és most is folyik. Ennek azután az a következménye, hogy a bennszülöttek — természetesen saját módjuk és szokásuk szerint — vízszolgáltatással élnek, miből azonban nem használnak, mert mindezek dacára túlnyomó többségben a fehérek úgynevezett civilizációjának áldozatul esnek.

Elég sajnós ugyan, de a bizonyítékok egész sora tanuskodik arról, hogy ez a civilizálás hogyan történik?

Fröbel Gyula — a híres német utazó — beigazolt tényként említi, hogy a fehérek megkíséreltek egész indián törzseket megmérgezni, és ő maga több ízben fiiltanuja volt annak, hogy komoly emberek élénken vitatkoztak azon kérdés fölött, miképen lehetne ezeket a férgeket a legkönnyebben kiirtani.

Mindez érthetővé teszi, ha a sportgyilkosok, kik az indiánok fejét keresztüllödözték, cselekményükben nem láttak közönséges gyilkosságot, hanem inkább egy üdvös cselekményt.

A katonai okokból elkövetett bűncselekményeknek egy része szintén a sportbűnökhöz tartozik. Ide értendő az idegen államok tisztjei által elkövetett kémkedés, mely egy mindig szélesebb és szélesebb társadalmi rétegeket magához vonzó járvánnyá kezd fajulni. Idegen katonai személyek által elkövetett kémkedés első indító oka kétségtelenül a becsvágy, mely mellett a hazafiasság is mindenestre nagy szerepet játszik, a legtöbb embert azonban itt is a veszéllyel való játék, a veszély ingere csábítja!

Ugyanez tételvezhető fel a legtöbb orvvadászról is. Elég sok esetet ismerünk, melyekben tekintélyes emberek csak azért lettek orvvadászok, hogy a veszélyeket kiélvezzék. A zsákmányt a lövés helyén hagyták és a lelőtt szarvasbikának még az agancsát sem vették el.

Sok ember a vadászban csak a bátor vadászt látja, ki lovagias szenvedélyéért még a törvénnyel is felveszi a harcot, ki a fékezhetetlen, vad szabadságérzetben gyökeredző vadászszenvedély által üze, hegyeken és erdőkben követi a vad nyomait, dacára annak, hogy ezért szigorú büntetés fenyegeti: ki üldözőinek halálját kikértilve vagy áttörve, diadalmasan visszatér kunyójába.

A nép felfogása az idők folyamán a vadászónak oly szerepet juttatott, melynek betöltéséhez látszólag rendkívüli testi erő és erkölcsi tulajdonságok szükségesek; emellett azután egészen megfeledeztek arról, hogy az orvvadászoknak csak elenyészően csekély száma üzi tiltott mesterségét a veszélyek kedvéért; nem gondolták meg, hogy a legtöbb vadászó gyáva naplopó, ki minden nemesebb érzék nélkül, csak azon mesterkedik, hogy a vadat akármilyen eszközzel is hatalmába kerítse. Ezen emberek a legtrikább esetben állanak a vadászszenvedély varázsa alatt, hanem azon vannak,

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNél
BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
Képes árjegységek ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

hogy csak minél kényelmesebben jussanak nyereséghez. Pályájuk a burokkal kezdődik, a botnál folytatódik, és a lejtőn mindig mélyebbre süllyednek, míg egy szép napon fegyveres kézzel az erdészszel állanak szembe és a bitófa számára megérett gyilkossá lesznek.

Azon orvvadászokhoz hasonlóan, kik tetteiket tisztán sportból — ez esetben vadász-szenvedélyből — követik el és kik a terület tulajdonosának még az okozott kárt is megtérítik, léteznek csempészek, kiket csak a vállalkozás veszélye csábít a bűnre. Az ily fajta esetek az országok határain nem ismeretlenek: a határőr-ségek tisztviselői pontosan meg tudják különböztetni a sport-csempészt a bivatásostól. Ime egy példa, hogy a sport-csempészek miként járnak el: 1878-ban az osztrák-bajor határ különböző pontján olyan bátorsággal és elszántsággal üzték a csempészetet, hogy erre a vámbivataltoknak nem ismertek példát. Ezen csempészek a határvidéket egy messze elágazó kémhálózattal vonták be és az egyes kémeknek olyan összeget fizettek, melyek az elvárható nyereséggel egyáltalán nem álltak arányban. A legfeltűnőbb az volt, hogy a vámbivataltokat időközönként részletes kimutatásban értesítették az át-csempézett tárgyak mennyiségéről és egyidejűleg megkapták az ezekért járó vámmilletéket is. Egy csempész árulkodása folytán végül kitudódott, hogy az egész banda feje Lord St., ki hősegesen ellátta embereit pénzzel és azoknak csempészeit mindig személyesen részt is vett. Ezen sportcsempésznek természetesen az egész csempészből nem volt semmi haszna, sőt ellenkezőleg, kedvtelése rengeteg pénzébe került.

Egy párját ritkító bűnök szerepel Hossek orvostan-növendék esetében is, ki daczára annak, hogy pénzhamisítás büntetvével volt terhelve, 1909. évi november hó 19-én a bécsi törvényszék által mégis szabadlábra helyeztetett, mert az esküdtek őt nyílt és teljes beismerése daczára «nem bűnös»-nek jelentették ki. Ezen hünper az egész világon óriási feltűnést keltett, mert az ítélet — igaz, hogy egybehangzóan a közvéleményével — a törvénnyel szembe, a törvény fölé helyezkedett.

A pénzhamisítással terhelt egyén hivatalnok családból származott és az egyetemen az orvostant hallgatta. Tanárai bizonyítják, hogy tanulmányait feltűnő kitaratással folytatta. Azon kitűnő eredmények, melyekkel az előírt vizsgákat letette, igazolják is, hogy szorgalommal és kitartással dolgozott. A kórházi szolgálatban is kivívta magának tanárainak — köztük a legtekintélyesebb bécsi orvosoknak — teljes elismerését. A törekvő tanuló, ki szakmáját nem szívesen kenyérkeresetnek tekintette, hanem az orvosi tudományt eszményi szempontból fogta fel, még csak egy vizsgája hiányzott, hogy doktorrá avattassék. Mielőtt azonban ezen célra elérte volna, életében egy oly esemény következett be, mely őt a tanulástól hirtelen kiszakította és oly útra terelte,

melyen a dicsőség délihája után, nélkülözősek, betegségek és szenvedések daczára addig haladt tovább, míg végre a bűn szakadékaiba zuhant.

Hossek egy a Bécs melletti Duna-szigetekre tett kirándulás alkalmával ugyanis rájött, hogy az ottani vidék maláriával fertőzött és hogy a betegség okozói azonosak azon malária okozókkal, melyek a forró égőv alatt ezrivel szedik áldozatukat. Ezen felfedezés által Hossek egyszerre a bécsi orvosi körök előtt is ismert híres ember lett és elhatározta, hogy utolsó vizsgáját egyelőre elhalasztja s a malária gyógyítását tűzi ki élete céljául, hogy ezáltal a szenvedő emberiségnek jótévője legyen és kiérdemelje azt a babérkoszorút, mely csak önzetlen felfedezők homlokát díszíti.

Felfedezéseiből azonban pénzre és megint csak pénzre volt szüksége, mit előteremteni nem tudott. A vizsgálat folyamán beigazolást nyert, hogy a kitűzött cél elérteért ébezett, minek következtében testileg teljesen elgyengült és súlyos betegségbe is esett. Megbetegedéséhez az is hozzájárult, hogy hónapokig tartózkodott maláriás vidékeken, hol lázellenes szereivel gyógyította a beteget.

A fényképezésben és göröcsövi vizsgálatokban teljesen jártas lévén, Hossek arra a gondolatra jött, nem-e lehetne a színes fényképezés útján olyan tökéletes hamis bankókat készíteni, melyek a valódiaktól meg nem különböztethetők. Ezen eszme mindig vissza-vissza tért agyába! Örökösen arra gondolt, hogy ezzel segíthetne magán; ha terve sikerülne, úgy a munkához, eredményhez és dicsőséghez vezető út szabad lenne előtte! Azt pedig, ami őt képessé teszi arra, hogy az emberiség mentője és jótévője legyen, nem lehet bűnnek tekinteni! Érezte, hogy nemcsak hiú ábránd sarkalja őt munkára, hanem tényleg nagyot, áldásthozót tudna alkotni, ha sikerülne a nyomorból, a szegénységből kivergődnie!

Hossek néhány 50 koronás bankót oly tökéletesen állított elő, hogy azokat csak szakember tudta felismerni. A rendőrség azonban hamarosan nyomára akadt és letartóztatta őt.

Tette — mint már említettem — enyhe bírákra akadt. Az esküdtek a cselekményt a következőképpen ítélték meg: A bizonyítási eljárás eredménye szerint nem lehet abban kételkedni, hogy Hossek azon emberekhez tartozik, kik készek arra, hogy az emberiségnek szenteljék egész életüket s képesek is arra, hogy az emberiség javára nagyot alkossanak. Figyelembeveendő volt az is, hogy a tettes úgyszólván kényszerhelyzetben, a legnagyobb szükség és inség nyomása alatt cselekedett.

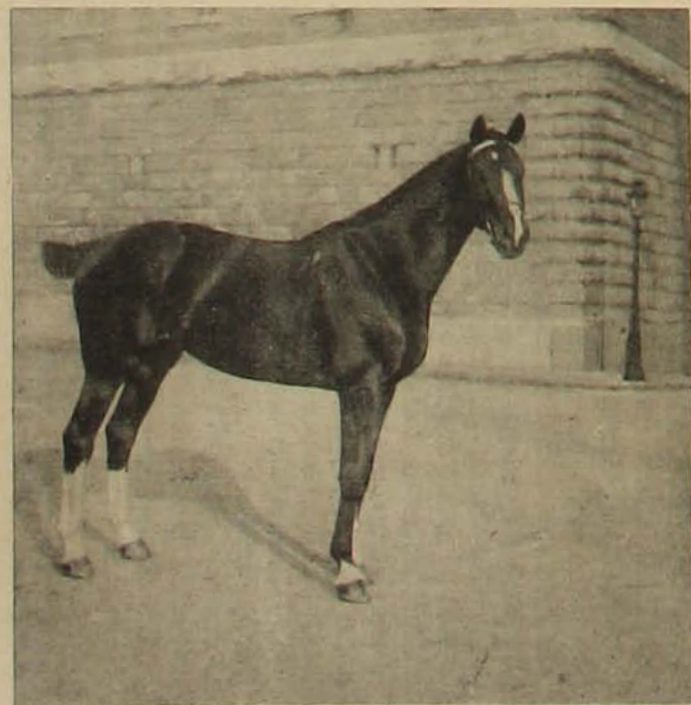
Az esküdtek ezen felfogásának, a vádlottnak szabadlábra való helyezése volt a következménye.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
használgjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban.
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Græ-Maire 7 éves importált irlandi kancza. — Ötös fogat. — Porosz II. 6 éves heróll. — Kettős csukott fogat.

Hátas és hintó-lovak József főherczeg kisjénél menesélből.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A „Hetek társasága».

Irta: Mátild Miklós törzserőrmester.

Kullmann János postaszolga közkedvelt egyéniség volt Ujverbászon, ahol már éveken át kézbesítette a különféle postai küldeményeket s az üzleti s más leveleket.

A kézbesítéseknek itt is csappon, ott is csordul valami, ha nem egyszer, másszor bizonyosán, meg aztán újév táján egy kevés borrával is összegyűl. De hát Kullmann Jánosnak az eliből és a fizetéséből származó jövedelme mégis kevés volt.

Nem a megélhetésre volt az kevés, mert ami ezt és a szórakozást illeti, nem volt ő nagy igényű. Hanem az volt a nagy baj, hogy magasra, sőt magasabbra törő tervei voltak s ehhez talán kevésnek a jövedelmét.

Ugy a levélhordás közben sokszor sovárogni nézte az imitt-amott meglátott kékhasu bankókat. S ilyenek látára addig-addig képzelődött a vagyonos osztály boldog helyzetéről, a nagy vagyon melletti élvezetes szórakozásokról, hogy mire észrevette magát, a nagyravágyás ördöge, a hirtelen meggazdagodás vágya egészen befészkelte magát az ő addig romlatlan lelkébe is.

Eleinte nem vágyott ő sokra. Négy ötezer korona teljesen kielégítette volna. Ez éppen elég lett volna egy kis házastelek megvételére, a mi után már oly rég vágyakozott. De éppen az okozott neki sok fejtörést, hogy miként tehesen szert ennyire is oly módon, hogy kellemetlensége ne legyen belőle.

Érezte ő sokszor, mikor a vasuti postával érkezett jólbéllet ötpecesétes leveleket átvette, hogy ha csak egy-kettőt mondhatna is magáénak ezekből, máris teljessé lehetne a szíve vágya. Arra azonban még se mert vetemedni, hogy eltulajdonítsa őket, mert az ilyet mindjárt megtudnák s hamarosan vége lenne a hivatalbeli alkalmazásnak, sőt a remélt gyöngyöletnek is.

Más módon kellett hát egy nagyobb összegű pénzről gondoskodni.

Sokféle hírlapi közlemények és ponyvairodalmi termékek olvasgatása közben egyszer rájött, hogy a „Kumorra» és a „Fekete kéz» stb. hangzatos című társaságok tagjai, a gazdagok és milliósok megzsarolása mellett, mily könnyen jutnak nagyobb pénzüsszegekhez. — Talán jó lenne megpróbálni! — gondolta ő is.

Hátba beválik. — Amint gondolta, nem kell ehhez más, csak éppen alaposan rájleszteni valakire, valamilyik gazdagabb kereskedőre. Dül a pénz majd, mint a köles.

Tervezgetései közben ugyan sokszor eszébe jutott az is, hogy ha az eset kitudódik, hát nemcsak büntetést kell elszívnia, de nyugdíjas állását is elveszti. De a vágy már annyira hatalmába kerítette s képzeletben

már oly gazdagnak érezte magát, hogy mindezt el-
törpült előtte bármilyen súlyos következmény leala-
csonyító hatása is.

Egy ilyen képzelődés alkalmával aztán teljesen el-
vesztette a jó íránt akaraterejét és a képzelődés ha-
tása alatt, 1911. évi augusztus 15-ike táján, levelet írt
egyik ujverbászi gazdag barmomfikereskedőnek, a mely-
ben nem éppen hízogó szavakkal felszólította azt, hogy
két-három nap alatt, de legkésőbb augusztus 20-án
d. u. 6 óráig, a verbászi vasutállomás illemhelyének
a férfiak számára megjelölt részében elhelyezett fertőt-
lenítő szekrény 5-ös számával jelzett fiókjában 5000
koronát berítékbe téve helyezzen el, ottanositson, vagy
ha a rendőrségnek, illetve a csendőrségnek a levélről
jelentést tenne, halálának helyülével pusztítja el nemesak
magát a kereskedőt, hanem a családját is — az Hetek
társasága!

S hogy a fenyegetés még hatásosabb legyen, egy roz-
szul sikerült halálfejet rajzolt a levél első oldalára a
„tisztelt» megszólítás fölé.

A kereskedő augusztus 18-án reggel kapta meg a
levelet. A fenyegetéstől ugyan nem ijedt meg, mégis
jónak látta azt a csendőrségről bemutatni, illetve ad-
adni s annak kapcsán panaszt tenni a jelen társaság
ellen.

Németh Ede őrmester megnyugtatta a kereskedőt és
hogy a zsarolót leleplezni segítsen, átvette, hogy aug.
20-án d. u. 4 órakor egy újságpapírral jól bélelt bo-
ritékot helyezzen a jelzett helyre, a továbbiakat pedig
bizza rá. A kereskedő ezt el is vállalta.

Az őrmester ezután a levél tanulmányozásához fo-
gott, és abból kiindulva, hogy a levél tintairónnal
volt írva, a melyet tudvalevőleg leginkább postások és
vasutasok használnak és mert éppen a vasutállomás
volt a letét helyeül megjelölve, arra a következtetésre
jutott, hogy a levelet vasutas vagy postás írhatta.

Érintkezésbe lépett tehát úgy a vasuti, mint a postai
főnökökkel és titoktartás mellett felmutatta nekik a
levelet. A ferdített írásból azonban egyik sem tudott
alkalmazottainak írására következtetni.

A postánál mégis megbudott annyit, hogy a levél
feladása napján Kullmann János postaszolga volt a
levelek és csomagok feladója, illetve átvéve a vona-
toknál és augusztus 20-án is ő lesz. A főnök azonban
nevezettről csak jót mondhatott.

Az őrmester ezután oly módon tervezte a levélről
leleplezését, hogy megfigyeli az illemhelyet a jelzett
napon igénybevevő közönséget, s talán így tottenérheli
a zsarolót.

Eközben azonban eszébe jutott, hogy az említett mó-
don való eljárása aligha vezet célhoz. Mert amellek,
hogy Ujverbász a fővonal mentén elég forgalmas és
csatlakozó állomás is lévén, állandóan vannak utasok

Első magyar vill. erőre
berend. hangszer-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az
Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató fellelője Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.
Ajánlja saját gyárában készült és es vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős ol-
pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölteknok. Árjegyzék minden hang-
szerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS

oszá.ári és királyi udvari szállító,
a os. és kir. közbe hadsereg, a m. kir.
hangszerekészítője, az

Hátas és hintó-lovak József főherceg kíséretéből. — Keltős nyitott fogat.

az állomáson, akik közül nehéz lenne az igazi tettest felfedezni; másrészt meg az is feltűnő lesz a tettes előtt, ha ő hosszabbban az állomáson és az illemhely környékén tartózkodnék s így könnyen meglehet, hogy elriasztaná ottlétével a csomagért mindenestre jelentkező zsarolót.

Mint ahogy pedig másként alig juthatott volna eredményre, az állomásfőnökökkel együttesen megbeszélve a dolgot, abban állapodtak meg, hogy utóbbi 20-án reggel odaállítat két-három üres toherkocsit az illemhellyel szemben a legközelebbi vágányra, s az őrmester a délutáni órákban azok egyikébe észrevétlenül elrejtőzik s onnan az éj beálltáig figyelemmel kísérik az illemhelyet igénybevevő közönséget anélkül, hogy őt észrevehetnék. Így is történt.

A jelzett napon az őrmester még egyszer megbeszélte a dolgot a háromfőrekeskedővel, d. u. 4 óra tájban észrevétlenül behúzódott az egyik toherkocsiba s az ajtó egy csokély nyílásán, a homnan épen a fertőtlenítő szekrényhez látott, leste a történendőket.

Hamarosan jött a kereskedő s az előzetes megbeszéléshez képest jól tömött és három helyen is lepecsételt borítékot elhelyezte az 5-ös számú fiókba. Azután mintha mi sem történt volna, az ismerős vasutasoknál üres toherkocsik iránt érdeklődve s az ekkorára odaérkezett Kullmannal is pár szót váltva, eltávozott az állomásról.

Alighogy a kereskedő elment, csakhamar az illemhelyre jött Kullmann, bonyult a fiókba, de csak megtapogatta az ott talált borítékot és ottbogyta. Majd jöttek mások, utasok és vasutasok is, de azok szükségüket végezvén, tovább mentek.

Nemsokára a vonat is beérkezett. Kullmann feladta, illetve átvette a postát, de mielőtt eltávozott volna, újból bennt az illemhelyre. A fiók tartalmát azonban ekkor is csak megtapogatta, de ki nem vette, úgy indult be a községbe kocsijárral.

Már ekkor tisztában volt az őrmester, hogy Kullmann képviseli a Hetek társaságát, de nem szólt semmit, helyén maradt továbbra is, mert bizonyosra vette, hogy ha előbb nem is, de a hivatalos óra után el fog jönni Kullmann a levélért. Várt tehát türelmesen.

Délután fél hét óra tájban csakugyan jött Kullmann, de a szomszédos vendéglőbe tért be. Ott időzött egy darabig. Majd hét óra után átment az állomásra s egyenesen az illemhelyre menve, kivette a levelet, de meg se nézte annak tartalmát, hanem belső zsebébe csuszátta és sietve távozni akart.

Véletlenül azonban arra jött az egyik vasuti alkalmazott és megajánlotta a távozóban levő Kullmann, mire az meglassítva lépteit, bevárta a rosszkor jött ismerőst és azzal lassan haladva, kifelé mentek a pályaudvarról.

Ez az idő épen elég volt arra, hogy az őrmester hír-

HA KÖHÖG, HASZNÁLJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!
mely a legmakacsabb köhögést is azonnal elmulasztja. 1 doboz 50 fill.
3 doboz 1 K 20 f. Kapható mindenütt. Készíti Gerő Bándor gyógyszerész, Nagykovács.

Reuma, csúsz, köszvény, mindennemű megfázástól eredő
fájdalmat párszor használat után megszüntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ
Ára 1 kor., 3 üveg 2 K 50 fill. Készíti Gerő Bándor gyógyszerész, Nagykovács.

telen kiszálljon a teherkocsiból s a várótermeken áthaladva, elébük kerüljön a tározóknak.

Kullmannt erősen meglepte az őrmester birtelen megjelenése, de azért habozás nélkül köszöntötte azt és csak akkor hült el, mikor ez karonragadva, felszólította, hogy kövesse az állomás forgalmi irodájába.

Ott már várt rájuk az állomásfőnök és ennek valamint az éppen ott volt hivatalnokok jelenlétében, az őrmester felszólítására, minden vonakodás nélkül előadta a megtévedt postaszolga az njságpapírossal bélelt borítékot és az őrmester további kérdéseire töredelmesen elmondta az e közlemény elején ismertetett körülményeket, beismerte a fenyegető levél írását és átadta a végzetes tintairónt is.

Hiába rimázkodott ezután főnökének és az őrmesternek is, hogy tekintsenek el a feljelentésétől, ne tegyék tönkre, a feljelentés csak megtörtént, állásától felfüggesztették, majd pedig, mivel későbbi elítéltetése hivatalvesztésre szólott s megbízhatóságát egyébként is elvesztette, állásából végleg elbocsátották.

*

Az eset mikénti történetét ismerve, nem lehet épen azt állítani, hogy az őrmester egy megatalkodott bűnöt tett ártalmatlanná s ekként egy szenzációs tragédia megtörténetét akadályozta volna meg. Mert hiszen nagyon valószínű, hogy ha a megfenyegetett kereskedő nem is veszi figyelembe a levelet, nem történt volna semmi nagyobb baja. A megtévedt postaszolga valószínűleg napirendre tért volna a rosszul sikerült eset felett és nem erőszakolta volna annak további folytatását.

Az azonban tagadhatatlan, hogy az őrmesternek a tintairón használatából való ama következtetései, hogy a levelet vasutas vagy postás írta, ügyességre és leleményességre mutatnak és a tettes leleplezésére kiesztelt terv is elég ügyesen volt előkészítve.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az emberfajok minősége.

A mint az egyes emberek nem egyformák képességeik tekintetében, úgy nem egyformák az emberfajok sem.

Ezt a tételt a tapasztalás megegyeztetlenül tényekkel bizonyítja. Az egyenlítő alatti vidékek lakói gyengébb képességekkel vannak megáldva, mint a mérsékelt klíma alattiak és ugyanez áll a magas észak lakóira nézve is. Eklátáns példa e tekintetben a néger, a ki a trópusoknak kétségteljesen legintelligensebb szülője, s a ki aránylag legkönnyebben nélkülözi hazáját, Afrikát. Sem Európában, sem Amerikában a néger érvényesülni nem tud és nem is fog tudni soha, mert fájának képességei fogyatékosak. Jóllehet a körülmények ép oly kedvezőek rájuk nézve, mint a fehér fajra nézve, még sem produkálnak semmi kiválót. Ha idegenkedést keltő test-

színüket elfogadjuk is annak oka gyanánt, hogy a közéletben magasabb szerephez nem jutnak, ott van az irodalom, a melyben bárminő faj excellálhat s a melyben az író exotikus származása manapság nem hátrány, hanem még előny. A néger még sem tud jelentőségre szert tenni, a mi csak azt bizonyíthatja, hogy képességeinek határait a természet szűken szabta meg.

A törvény, hogy a természet semmi fölöslegest nem alkot, kivételt nem ismer. Ennek megfelelően minden faj csupán annyi képességet kapott, a mennyire rendeltetése belyén szüksége van. Ennek az igazságnak ösztönszerű megértése nyilatkozik meg az egyes emberfajok közti ellenszenvben. A magasabb képességű faj lenézi az alacsonyabb képességűt ennek hátránya miatt, az alacsonyabb képességű faj gyűlöli a magasabb képességűt ennek előnye miatt. Hiába hirdetjük, hogy minden ember egyenlő, a tapasztalás az ellenkezőt bizonyítja: azt, hogy ég és föld távolság van nemcsak az egyes emberek, hanem maguk az emberfajok közt is. Minél lejjebb haladunk délnek és magasabbra északnak, annál gyengébb minőségű fajokkal találkozunk, olyanokkal, a melyek vagy egyáltalán képtelenek minden kultúrára, vagy csak igen szerény mértékben. A letagadhatlan különbséget látva a magasabb rendű emberfaj úgy viselkedik az alacsonyabb rendűekkel szemben, mint a dúsgazdag főnemes a szegény rokonokkal szemben. Nem egészen véletlen tehát, hogy az exotikus vidékek szülötteit nálunk az állatkertek mutogatják, s mi úgy tekintjük őket, mint különleges állatokat.

Az északamerikaiak ellenszenvbe néger polgártársaikkal ellen természetesen ösztönből fakad. Az a felfogás jut náluk kifejezésre, hogy a néger nem közéjük való, társadalmukat, kultúrájukat még nemzedékek múlva sem gyarapítja. A sárga faj ellenszenvét a fehér fajjal szemben viszont az magyarázza meg, hogy a sárga fajnak a saját óriási tömege az erő önértékét adja, ez az önérték azonban a fehér faj előnyeivel szemben meghuzódni kénytelen. A fehér faj szintén ösztönszerűleg megérti a nagy tömegben rejlő erőt, a melynek neve «sárga veszedelem» s a melylyel Oroszország vette fel először a harcot a japán háborúban, de szerencsétlenül.

Az emberiség hasonló a növényekhez, a melyeknek külső formájában, sőt vegyi alkotásában is a különbség csekély, de annál nagyobb a különbség virágjukban, magjukban, egész értékükben, végül pedig abban, hogy egyik szaporább, szívósabb, a föld éltető nedveinek felszívására képesebb, mint a másik. Minthogy pedig az ember a földön mindent, tehát minden más embert és fajt is magához és egymáshoz viszonyít, ezért látjuk az egész természetet arisztokratikus berendezésűnek. Még az egyes fajok keretén belül levő árnyalatokat is megkülönböztetjük; kritikát gyakorlunk népek, nemzetek felett és megállapítjuk, hogy mindegyiknek képességei más minőségűek.

A régiek nem kutatták ennek okát, hanem elfogadva az adott helyzetet, az emberfajok egyenlőségét egyszerűen nem ismerték el. Ma is ugyanezt tesszük, azzal a különbséggel, hogy azért elvileg mégis megengedjük az egyenlőséget, sőt kiterjesztjük ezt a jogokra is. Az érték azonban független minden jogtól, a minőségbeli különbség a fajok közt el nem vitatható, főleg ha a végleteket állítjuk szembe egymással, például a pápuát az európaival; az előbbinél magasabb rendű képesség

● **Ölje meg**

● **De vigyázzon,**

● **VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.**

a gazdaságában és háztartásában nagy károkat okozó egereket és patkányokat, hogy hasznos állatait meg ne mérgezzék: 5197

■ **A Morrattin**

■ a mező és házi egerek és patkányok között pusztító betegséget idéző elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

Egy holdra elegendő egérintő ára 3 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon egy levelező-lapot.

A tripoliszi olasz csapatok zászlóit, miután Rómában az olasz király aranyérmekkel díszítette fel, körülhordozzák Tripolisz város utcáin.

még akárhány nemzedék múlva sem állhat elő, míg az utóbbi bőven termi a legnagyobb zseniket is. A tapasztalás ellentmond minden olyan elméletnek, mintha bármely emberfaj képes volna felemelkedni a civilizáció legmagasabb fokára is, azaz, mintha például egy déli, vagy sarkvidéki faj a mérsékelt klíma alá sodortatva, idővel létre tudná hozni mindazt, a mit itt ma látunk. Mindaz, a mit újabban fejlődésnek, evolúciónak nevezünk, nem egyéb, mint a fajokkal és egyedekkel született képességek növekedése, virágzása, termése és minden faj más időtartam alatt nő, más időben virágzik, másnemű gyümölcsöket termel. A természetben csak kivételképp fordul elő, hogy valamely lény más klíma földjébe átültetve, ehhez mindenben alkalmazkodik. Ám tulajdonságait az új klíma sem bontakoztatja ki nagyobb mértékben, mint a régi. Ellenkezőleg, bármily akklimatizálódó képessége van is némely fajnak, idegen földbe átültetve képességei nemcsak, hogy nem nyernek minőségben, hanem még vesztenek. A legmagasabb képességű fehér faj is csak átutazó gyanánt rándulhat le tropikus zónába, vagy a sarkakhoz. A hosszabb tartózkodás az ellenkező zóna alatt a képességek hanyatlását vonja maga után, ép úgy, mint ezt az idegenből importált állatoknál és növényeknél látjuk. Anglia még a gyönyörű Keletindiaiában is kéthárom évenként kénytelen kicserélni bivatolnokait és katonáit, mert még szellemi képességük is meggyengül ott. Viszont a hinduk Európában megtelepedve nem tűnnek ki semmiben.

Hogy a természet mennyire nem ismeri a képességek fejlődését, erre legkiválóbb példa Délamerika népessége, a mely az őslakosság, az afrikai rabszolgák és a bevándorolt európaiak összevegyüléséből keletkezett. Ennél a vegyülésnél a minőségben legmagasabb rangú rész,

az európai faj vesztett képességeiből és pedig sokkal többet, mint a mennyit a másik kettő nyert. A kereszteződés folytán előállott új fajárnyalatok egyike sem éri el értékben az északamerikai fajt, a mely túlnyomó részben európai fajok kereszteződése. A magyarázat az, hogy Délamerika klímája alatt a finomabb minőségre nincsen szükség, a természet tehát ezt, mint fölösleget, nem is hozza létre. Viszont az északamerikai klíma a mérsékelt égöv alá esik, a hol a kiválóbb minőség szükséges, s a hol aztán ez a minőség ki is bontakozik. Ennek a felfogásnak megfelelően látjuk, hogy Délamerikában, a hol az észnek nincs terve, a jellemi tulajdonságok játszsza a főszerepet, viszont Északamerikában a számitás, az ész. Délamerikából a forradalmak, államcsínyek és polgárbáboruk híreit kapjuk, Északamerikából pedig a találmányok és nagy ipari vállalkozások híreit.

Az egyház gyönyörű tanítása, hogy Isten előtt minden ember egyenlő, szülte a humanizmust, a mely nem egyéb, mint szánalommal való enyhítése a mégis szemmel láthatóminőségbeni egyenlőtlenségnek. A humanizmus lényege, hogy sajnáljuk meg az alacsonyabb képességű, tehát gyengébb embert ép úgy, mint a gyengébb emberfajokat. Az, hogy senkise legyen sajnálatra méltó, kívül esik a civilizált világ hatalmi körén, másrészt pedig az egyenlőtlenség tudatában nyíltan mégis elismerhetjük az egyenlőséget, mert ez úgysem változtat a dolgon. A humanizmus a maga tekintélyével, a vallás is az övével mérsékli az egoizmus túlkapásait, a melyekre az embernek született hajlandósága van, a melyeket azonban a társadalmi életben fékezni kell az összesség miatt.

Különös ítéletek.

Néhány föltűnést keltő törvényszéki fölmentés, a mely nemrégén történt Franciaországban, alkalmat ad egy francia újságnak arra, hogy különféle esetek összehasonlításával rámutasson a francia igazságszolgáltatás kifürkészhetetlenségére. Ezt az érdekes összehasonlítást adja:

A ki szeret éles kést használni, az tehetségét ne élettelen tárgyon gyakorolja. Sokkal jobban jár, ha a szerző szám élességét emberen próbálja ki. Példa:

Párisi esküdtszék, 1913 január 8.: A fiatal Fréchet József kést döf Bouchet Germaine kisasszony nyakába és veszedelmesen megsebesíti. Fölmentik.

Büntetőkamara, 1912 február 3.: Furet Maret asszony zsebkesével elvágja egy automobilbérkocsi hátsó gummikerekét. Négy hónapi fogság.

A ki jó tréfás embernek tartja magát és szívesen űz tréfát embertársával, legyen óvatos a tréfa megvalósításában. A bírák csak akkor lesznek az ő pártján, ha a tréfának jó a csattanója. Példa:

Limogesi büntetőkamara 1912 október 31.: Egy őrült asszonyt, a ki egy vidéki kórházban volt, teljesen összeforrázza találta a fürdőkádban, a melybe lánczczal volt lekötözve. A szerencsétlen asszony meghalt; a vádlott ápolónőt fölmentették.

Párisi büntetőkamara 1913 január 8.: Gilbert úr megakarta tréfálni a házmesternőjét, Lambert asszonyt és ezért a félreeső hely ajtaját kiakasztotta a sarkából és az ajtót bevitte a portás szobájába. Három hónapi fogság.

Ha valaki le akarja vágni a felesége orrát, rendes, becsületes, tiszta munkát végezzen; mert a bírák utálnak minden kontármunkát. Példa:

Párisi esküdtszék 1912 november 4.: X. munkás szerelmi féltékenységeben beretvával levágja a felesége orrát. Tiszta munka. Fölmentik.

Párisi büntetőkamara 1912 július 22.: Douvelles Leon a fogával leharapja kedvese orrának hegyét. Kontármunka. Tizenhatsz hónapi fogság.

A ki heves természetű, óvakodjék attól, hogy állaton töltsé ki boszuját. A bírák majd megtanítják arra, hogy sokkal jobb, ha embert bántalmaz, mint borjut. Példa:

Párisi esküdtszék 1912 július 1.: Cosarini kőműves haragjában agyonüti egyik munkatársát. Fölmentik.

Büntetőkamara 1912 jan. 5.: Taillebris Henri marhajesár bottal elver La Villetteben egy makacszkodó borjut. Nyolcz napi fogság.

A kinek az a szándéka, hogy megöli a feleségét, tegye meg, de ne sokat beszéljen róla. A bírák elnézők a gyilkos iránt, de gyűlölik a fecsegőt. Példa:

Párisi esküdtszék 1912 márczius 19.: Lecourcelle úr, a ki a szerelemben nem érti a tréfát, revolverrel agyonlővi a feleségét. Fölmentik.

Párisi esküdtszék, 1912 május: Chapuis György, a kit elbagyott a felesége, nagy pátbosszal így kiáltott föl: „Halálra ítélem a bálátlant!...”. De még egy hajszálát sem görbítette meg. Négy hónapi fogság.

Ha a nőknek valami kifogásuk van a férjük ellen, nagyon jól célozzanak, mert az ügyetlenséget nem bocsátják meg a bírák. Példa:

Párisi esküdtszék 1913 január 14.: Lhoste asszony, a ki férjétől elválva élt, egy napon revolverrel agyonlőtte a férjét. Fölmentik.

Párisi esküdtszék 1912 február 2.: Giegyel Klemen-tin Cottu doktort, a kivel csak futólagos ismeretsége volt, késsel agyonszúrja. Fölmentik.

Párisi büntetőkamara 1912 május 22.: A féltékeny

Boudilloné asszony férjét igen könnyen megsebesíti. Hat hónapi fogság.

Párisi büntetőkamara 1912 márczius 13.: Sarrasin asszony rálő Henriot úrra, a kivel futólagos ismeretsége van és eltéveszti a célt. Hat hónapi fogság.

KÉPEINKHEZ.

Hátas- és hintó-lovak József főherczeg kisjenői méneséből.

Hazánk, mint mezőgazdasági állam, mindenkor híres volt kiváló lótenyésztéséről. És ez nem mondható szerénytelen dicsekvésnek, mert hiszen itt maga az állam is oly sokat áldoz lótenyésztő intézetekre és oly messze-menő áldozatkészséggel támogatja a gazdálkodókat is ehbeli törekvéseikben, hogy mélián dicsekedhetünk lótenyésztésünk, ha nem is világraszóló, de európaszerte elismert hirnévvel.

Igazolja ezt különben az a közismert körülmény is, hogy az európai államokba ugyezólván mindenféle exportálják a magyar lovakat; és pedig nemcsak háborus alkalmakkor, mint azt az utóbbi években tapasztalhatuk, hanem békés időkben is egyre-másra szállítják ugy magánhasználatra, mint a hadseregek lovassága és tüzérsége részére.

Ily kereslet mellett aztán nem csoda, ha főuraink is általában nagy súlyt helyeztek a kiváló fajú lovak tenyésztésére a ehbeli törekvéseikben szinte tulszárnyalni igyekeztek egymást. S mint az a bemutatott képeken is látható, a lótenyésztés előmozdításából József főherczeg úr Ő Fensége is derekasan kiveszi a maga részét. A kisjenői ménesből már sok szép és kiváló fajú ló került ki. nemcsak a saját udvartartása részére, hanem eladásra is. S aki látta itt Budapesten közismert magyaros kettős vagy ötösfogatát, bámulattal adózott Ő Fensége gazdálkodási tevékenységének és önkénytelenül is el kellett ismernie a lótenyésztés körüli szakavatottságot és áldozatkészséget.

*

A tripoliszi ünnepély.

A tripoliszi olasz-török háboru immár a multé. Az újabb háborus események ugyezólván az emléket is leaszorították a világesemények szinpadáról. A hadjárat ugyan, amint így a távolból ismerjük, nem igen hozott világraszóló harczi dicsőséget és hírnevet az olaszoknak, mert az az emberekben, hadiszerekben és pénzben való rendkívüli veszteség, a melyet a hosszúra nyúlt háboruskodás okozott, nem igen áll arányban a meghódított terület értékével.

Végre is az ellenfelek kiegyeztek. Meghagyták a szultánnak a mohamedán lakosság feletti fennhatóságát vállalási kérdésekben, a meghódított afrikai terület pedig az olaszoké lett s így utóbbiak mégis mint győztes felek helyezkedtek el Tripoliszban és közeli környékén.

Eme győzelem feletti lelkesedésnek végső akkordjai csendültek fel abban a képeink egyikén bemutatott ünnepélyes felvonulásban, a melyben a tripoliszi háboruban résztvett olasz csapatoknak a király által aranyéremmel díszített zászlóit körülhordozták Tripolisz utcáin.

HIREK.

Táncmulatság az internátus javára. Fűst Mór csendőrmester gajári őrsparancsnok neje február 4-én, a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára, zártkörű táncmulatságot rendezett. A jótékonycélú mulatság az alap javára 72 K 40 fillért eredményezett, mely összeghez felülfizetéseikkel az alábbi résztvevők járultak hozzá, u. m. Pizsk Miksa bérlő 10 K, Brandweiner Adolf erdész 6 K, Zsálec András földmives 4 K, Sibuta Gyula községi pénztárnok, Zácsék András vendéglős, Berger Adolf kereskedő és Wertheimer Nátán kereskedő 3—3 K, Spitzer Herman kereskedő 2 K, Trubinyi János plébános és Csomor Hugó káplán 3—3 K, Groisz Viktor mészáros, Michalovics János bíró és Spunzta György albió 1—1 K, Bauer Gyula vendéglős 3 K, Bielek Zsigmond erdész 1 K és Rabina József vámbérlő 2 koronával. A mikészásai őrs legénysége, Székely János őrmester őrsparancsnok vezetésével szintén rendezett az internátus javára zártkörű táncmulatságot, mely a jótékony célra 10 K 60 fillért eredményezett. Ezen újabb összegekkel az alap vagyona 28.327 K 50 fillérre emelkedett.

Sztrájk. A Weisz Manfred-féle csepeli tölténygyárban, február 11-én, a munkások által felvetett hatalmi kérdésből kifolyólag sztrájk ütött ki, melyben mintegy 6000 munkás vett részt. A megzavart rendet, valamint a gyár biztonságát a sztrájknak február 16-án történt megszüntetéséig 25 csendőr és két század gyalogság tartotta fenn.

Nemesség megerősítése. Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben 1913. évi január hó 1-én kelt legfelsőbb elbátározásával, Barcsay Árpád csendőrhadnagy régi magyar nemességét és „Lövétei” előnevét díjmentesen legkegyelmesebben megerősíteni méltóztatott.

KÜLÖNFÉLÉK.

A foglalkozások veszedelme. Aránylag kevés embernek adatik meg, hogy végelgyengülésben, csöndesen és fájdalom nélkül távozzék el az életből, a legtöbb esetben betegség okozza halálukat. Dr. Jacques Bertillon bő statisztikai anyag alapján kikutatta, hogy a különböző foglalkozású embereket milyen betegségek pusztítják el, a mi által módot akart szerezni arra is, hogy idejében védekezni tudjanak a baj ellen. Dr. Bertillon vizsgálatai, a melyeknek eredményét a „Matin”-ban tette közzé, azt mutatják, hogy a tuberkulotikus megbetegedések legmagasabb arányszámukat azok közt a foglalkozási ágak közt érik el, a melyekben a munkások legjobban ki vannak téve az állandó és rendszeres alkohol-élvezet kísértéseinek, azután azok közt, a melyek olommérgezéssel járnak, mindenekelőtt pedig, a melyek gyakorlása közben elkerülhetetlen a kemény, száraz por belélegzése. A tuberkulózis a kereskedőket ritkán érinti, az úgynevezett szabad foglalkozást űző egyének még ritkábban kapják meg, de legritkábban a mezőgazdasági munkások közt lép föl. Érdekes az a megállapítás is, hogy a vas- és szénbányászok közt csak csekély mértékben grasszál ez a veszedelmes betegség. Az italmérő segédok, pinczerek és szállodai alkalmazottak busz éves korukig aránylag jóval a megbetegedések átlagszáma alatt maradnak, busz huszonöt éves korban a betegek száma eléri az átlagot, huszonöt-barminczöt éves korban pedig jóval túlhaladja. A rákszerű betegségek terjedésének vizsgálatánál kiderült, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó emberek, vasutasok, bányászok közt ez ritkán for-

dul elő, a kőfaragók ellenben gyakran megkapják. A fuvarosok és a kocsisok közt szintén sűrűn föllép, a maximumot a kéményseprők, serfőzők, matrózok, kereskedelmi tengerészek közt éri el, a halászok közt ellenben újra súlyed az arányszám. A cukorbetegséget különösen a szabad foglalkozást űző egyének, orvosok, ügyvédek, gyógyszerészek, szellemi munkások kapják meg, azonkívül a mészárosok és kereskedelmi utazók is. Az idegbajosok közt ismét a szesz italok eladói foglalják el az első helyet. A legsúlyosabb idegbajosok a spirituszgyári munkások, serfőzők és bizonyos mértékben a malatakészítők közül kerülnek ki. A házalók és a napszámosok is ki vannak téve az idegbajnak. Dr. Bertillon azután kikutatta azt is, hogy milyen foglalkozású emberek közt fordul elő leggyakrabban az öngyilkosság s megállapította, hogy az alkohollal foglalkozó emberek közt. A legmagasabb arányszámot az üveg munkások, fazekasok, kocsisok, fémmunkások mutatják, úgyszintén a fodrászok és a mészárosok, a vasutasok ellenben csak ritkán választják az önkéntes halált. A magasabb képzettségű emberek közül a gyógyszerészek követik el a legtöbb öngyilkosságot, a szellemi munkával foglalkozó emberek azonban csak ritka esetben vetnek véget önkéntesül az életüknek.

A törött csontú ember. A legújabb amerikai lapok hírt adnak arról, hogy a kanadai Atlanta tartományban fekvő Edmonton város közközbizáiban néhány héttel ezelőtt meghalt egy férfi, a ki annak idején passzív módon világszerte ismert névre tett szert a tudományos, főleg az orvosi világban. Charles Wolcott „tanár” volt ez a férfi, egy az Egyesült-Államokban valamikor nagybirtói népszerű léghajós, a ki léghajón mintegy 12 évvel ezelőtt Mexikóban is felszállt, ez alkalommal azonban oly súlyos baleset érte, a mely egy csapásra véget vetett a léghajós pályafutásának. A mi az orvosi köröket bámulatra keltette, az az a hibetetlenül hangzó tény volt, hogy Wolcott, a ki bebizonyítottan 3000 lábnyi óriási magasságból zuhant a földre, életben maradhatott. Ez annál meglepőbb volt, mert a lezúbanás alkalmával Wolcottnak minden csontja eltört. Az orvosok akkor több műtétet hajtottak végre a betegre, a ki csakhamar kilábal bajából s annyira felépült, hogy rendes dolgait végezhetette, noha a léghajózásról le kellett mondania. Wolcott még tavaly ősszel maga művelte kertjét.

A dohány fertőtlenítő hatása. Arról a kérdésről, hogy a dohányzás ártalmas-e vagy nem, fölötté eltérők a vélemények, általában véve azonban megállapítható, hogy mérsékelten űzve, a legtöbb esetben semmi kárt nem okoz az egészséges ember szervezetében, sőt az újabb orvosi bűvárlatok kiderítették, hogy bizonyos mértékben hasznos is. Már régóta beigazolást nyert, hogy a dohánynak fertőtlenítő hatása van, a mely a dohányzókat meg is védheti a ragályos betegségek ellen, csak azt nem tudták, hogy milyen betegségek csíráira bat legerősebben a pusztító ereje. Dr. Wenck tanár, a német egészségügyi hivatal orvosa, kísérletezéseket folytatott ebben az irányban s megállapította, hogy főképen a kolera ellen lehet eredménynyel védekezni vele. Wenck doktor vizsgálat alá vett több szivart, s azt tapasztalta, hogy a szivarok külsején és belsejében egy millió ötszáz ezer bacillus tanyáz minden köbcentiméternyi helyen, de huszonnégy órán belül valamennyi csira el-

pusztult. Erre nézve az utolsó kolerajárvány idejében számos érdekes megfigyelést tettek. A hamburgi dobánygyárban készített cigarettákon és szivarokon például egyetlen baczellust sem találtak s a járvány ideje alatt egyetlen dobánygyári munkás sem betegedett meg, a mi igazolni látszik Wenck doktor állítását. A szivarozás magában véve is elég ahoz, hogy különböző eredménynyel bár, de rövid időn belül elpusztítsa azokat a bacillusokat is, a melyek a nyálban halmozódnak föl. Ezek a megállapítások mindenesetre nagy öröme és elégtételére szolgálnak majd a dobányzás híveinek.

Hideg lábak. Ez a kellemetlen érzés többnyire a nőknél lép fel, lévén ez az állapot rendszerint sápkör, vérszegénység következménye. A hideg lábak zavarják az általános érzést, sőt a hangulatra is befolyással vannak és nem egyszer okoznak betegséget. Ha szabadulni akarunk ettől a kellemetlenségtől, úgy mindenképp előtte annak okát kell kipuhatolni, bár csaknem bizonyos, hogy az, mint a fázékonyság általában, a vörös vértestecskék hiányának, jobban mondva, kevés számának következménye. De származhatik a rossz vérkeringéstől is. A hideg lábaktól és a vele járó kellemetlenségektől egyszerűs mindenkorra megszabadulni nem egykönnyen lehet, mert, sajnos, még nem fedezte fel az orvosi tudomány annak biztos és batbatós ellenszerét; de enyhíteni lehet a bajt különböző kipróbált és jónak bizonyult módon. Legjobb eredményt a váltakozó hőmérsékletű fürdőkkel értek el, a melyek leghatásosabbak este, lefekvés előtt, vagy reggel felébredés után. A lábakat először langyos vízben fürdetjük meg, azután forró vízbe tesszük, hogy végül fokozatosan hidegülő leöntések után addig dörgöljük durvaszövésű törülközővel, a míg a fokozott vérkeringés megadja azoknak a kellő melegséget. Mindez azonban biabavaló, ha a bolygek a divatnak, rájuk nézve annyira parancsoló szavára hallgatnak és a helyett, hogy lábaikat az utcán való gyaloglás alkalmával melegen tartanák, pókhálószerű harisnyákat és papírtalpu, mélyen kivágott cipőket viselnek, tekintet nélkül az évszakra és időjárásra...

Gyerek-vásár Newyorkban. Az amerikai magyar napilapban a „Szabadság”-ban olvassuk, hogy New-York

városában bárki, a ki csecsemőgyermeket óhajtott vásárolni, könnyen szerezhet magának egyet pár dollárért, saját izlése szerint, ha erre vonatkozólag megrendelést tesz Remmlin Dóra asszonynál, a ki az E. 20. utcában lakik.

A ki azonban ilyen megrendelést óhajtott tenni, jól teszi, ha kellő előrelátással jár el és idejekorán küldi be rendelését, legalább is néhány nappal azelőtt, mint a mikorra a gyermekre szüksége van, mert a jelenlegi nagy kereslet mellett a rendeléseket másképpen nem lehet pontosan teljesíteni. Egy csecsemőnek az ára a mostani árfolyam szerint mindössze 15—50 korona.

A vásárlónak nem kell okvetlenül örökbe fogadni a gyermeket; nem kell a nevét sem ráruházni; vásárolhat álnév alatt is, a nélkül, hogy célját feltüntetné, megnevezné; nem köteles ígéretet tenni, hogy gondoskodni fog a gyermek jövőjéről, nem köteles igazolni, hogy vagyoni viszonyai lehetővé teszik, hogy a gyermeket rubázza, táplálhassa. A vásárt meg lehet csinálni a legnagyobb titokban, a nélkül, hogy a törvényes következmények súlyától kellene tartani az illetőnek.

A csecsemőkereskedést egy kishirdetés nyomán vezették fel, a melyekben egy asszony örökbe fogadni óhajtott egy újszülött fiúcskát és leányt. Rájöttek hamarosan, hogy a kishirdetést Mrs. Remmlin tette közzé, a kinek néhány sürgős megrendelést kellett kielégítenie.

Remmlin asszony előadásából aztán nyilvánvaló lett, hogy igen sok asszony tartja fenn magát New-Yorkban abból, hogy csecsemők gondozását vállalja el vagy azok eladását közvetíti; a legtöbb gyermeket azért vásárolják, hogy a családba becsempésszék, a férj félrevezetése végett; a csecsemő-kereskedők teljesen törvényszerűnek, jogosnak tartják az üzletet; a csecsemők ára a megélhetés drágaságának az arányában változik.

Az emberkereskedést igen szigorúan büntetik a szövetségi törvények, de ha az elárúsító megesküszik arra, hogy neki csupán a gyermek megszerzésével járó szolgáltatásért fizettek meg s a pénzt fáradságáért kapta s nem mint a gyermek vételárát, — akkor az illetőt nem lehet az emberkereskedés vádjával illetni.

Remmlin asszony elbeszélte, hogy azért tette közzé a kishirdetést, mert volt két sürgős vevője, a kiknek már a

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznekem vétel és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetéteket után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkkel. 2. Oly takarékbetéteket után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 5/100 (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében. Jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkedések és csekkok beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

napokban szállítania kellett a megrendelt gyermekeket. Az egyik egy kék szemű, barna haja fiút rendelt, a másik nem törődött a külsőségekkel, csupán azt kívánta, hogy a csecsemő lehetőleg amerikai szülők gyermeke legyen. Az asszony belbizonyította, hogy a hirdetésre pár nap alatt hat ajánlatot kapott s az egyik vevője már ki is választotta magának a megvásárolandó csecsemőt.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Havasli esendőr. Csupán a *valóságos* őrmesterek vannak feljogosítva saját költségükön beszerzett gyalogtiszti kardot szolgálton kívül viselni.

7000. Járőrvezetői pótdíjra annak lesz igénye, aki ezen pótdíj életbeléptetése napjával járőrvezetővé kinevezve van vagy több kinevezve lesz.

Petneházi. A törvényt helytelenül értelmezi, a szolgálati idő tényleg 40 év, de mivel a *csendőrségnél* töltött minden 7 hónap 8-nak számít, a teljes fizetéssel felérő nyugdíjat már 35 szolgálati év múlva eléri. A kéreztett cikk csupán a *törvényjavaslat* ismertetésével foglalkozott, 17 esendőrségi és a 21. évi csapatbeli szolgálati idő után a nyugdíj 1355 kor. és 320 kor. lakbérnyugdíj.

M. J. ny. járőrőrmester. A folyó évi 3. számú lapunknak ezen jelige alatt közölt üzenetbe sajtóhiba esüszott, amennyiben nem 7 év, hanem 7 hó számít 8-nak.

Vitéz. Akkor vezényeltetik, midőn kivonult csapatok egyénei egyházi alkalmakkor, pl. Őrnapija vagy egyéb ünnepélyes esetekben, pl. rohamra való indulás előtt imával fordulnak az Egek Urához.

I. G. 1913. Ha az illető egyén bevonulásakor felvett beiskolai jogyzókönyv szerint a gazdálkodási vagy az illető elindulása óta apadást mutat, úgy a különbözet a távol volt egyént is terheli.

Kiváncsi. Olvassa el lapunk 7. számában „Többeknek” szóló szerkesztői üzenetet. Végkielégítésként a nyugdíjnak legfeljebb 2 évi összegét kaphatja meg.

B. őrmester. A. I. honvéd. Ugy a nők, mint a nőknek kapunk lakbérnyugdíjat, ha szolgálati idejük szerint nyugdíjra van igényük.

Vitalkozók. 1. Az igényjogosultság a 12. szolgálati év második felében kérhető. A csapatbeli altisztek a tekintetben ugyanazon elbírálás alá esnek, mint a *csendőrlégénység*. 2. A kenyérből és szalonnából álló ételmezést a szárnyparancsnokság gyakorlat szerint megtéríti. Szabály nincs rá. A küldött egy koronát roudeltotési helyére juttattuk.

Gondolkodó. Jelentkezék orskihallgatáson és adja elő kérelmét, melyet őrsparancsnoka jelentésbe foglalva továbbít. Lehet, hogy kivételesen megengedik.

B. esendőr. Kiváncsi. Főkapitány, 1872 VII/24. Olvassa el legutóbbi lapunk 7. számában „Többeknek” szóló üzenetet.

Hegyvildékl 10. 1. Legközelebb ki lesz hirdetve. 2. Még nincs eldöntve.

Vadvirág 30. 1. A nyugdíjösszeg, nem pedig a rendfokozat mérvadó. 2. Bűntett.

T. őrmester. Jól számították.

Kiváncsi. Kivételre csak részben. Közeljövőben ki lesz hirdetve.

Hegyközl esendőr. Fenti üzenet második mondata ennek is szól.

F. B. esendőr. 1. Az országos levéltárhoz vagy azon vármegyéhez, hol ősei laktak. 2. Legközelebb táblázat alakjában ki lesz hirdetve.

Szegfű. Szó sincs róla.

Őszi rózsá. 1. Még nem tudjuk. 2. Nem okvetlenül szükséges.

Kotkaut esendőr 1913. 1. Ilyen határozat nem létezik. 2. Olvassa el B. esendőrnak adott üzenetünket. 3. Nem számít be.

Dráva. Ha esendőrségi szolgálati kötelezettségének elmaradt, utólagos kérelmet orskihallgatáson adja elő.

D. J. esendőr. 1. Nem vesszük vissza. 2. Részben még ez évben meglesz.

Vezényelték. Szolgálati ügy.

W. B. 1. A nyugdíjra való jogosultság öt éven felül kezdődik. 2. és 3. Azok, kik nem esnek a nyugdíjtörvény a) és b) pontja alá, 5 éven belül időre ideiglenesen nyugdíjaztatnak. Ezen időn belül — ha szolgálatképesek lesznek — ismét szolgálatra kötelezhetők, ellenkező esetben pedig véglegesen nyugdíjaztatnak.

M. őrmester. Mintán előjárója ezen ügyben már döntött, nem adhatunk felvilágosítást.

N. J. esendőr. Nem.

Paripás és 1880. A pályázati feltételek ki lettek hirdetve.

Galamb. 1. Forduljanak előjáróikhoz. 2. Az óratöbbletet járó összeg — nézetünk szerint — önöknek is illetékes.

77. 1. Csak a *csendőrségi* szolgálatban számít 7 hónap 8-nak. 2. Mindkettő helyre.

Legényember. A belügyminiszter úr engedélyével. Az engedély kioszkolásáért forduljon egy ügyváltó.

Elhagyott. 1. Még nincs eldöntve. 2. Ki lett hirdetve.

Hannibál. Szolgálati nem tekintetik megszakitottnak.

1880. 1. Csak a szold és a szolgálati pótdíj után. 2. Saját kérelmére egyszerűen nyugdíjozzák. 3. Mindig a legutóbbi.

77 ptos szegfű. 1. Csak a második felvételtől számít. Felsőfolyamodvány sem segíthet. 2. Igen, 1%-ot. 3. Részben igen.

Május 1. 7777. 1—2. Igen. 3. Olvassa el az Illet. szab. 34. §. 2. pont utolsó bekezdését.

Zöld erdő. 1. Igen. 2. Fenti 3. üzenet ennek is szól.

N. S. esendőr. 1. Nem nyertek. 2. Részben még ez évben. **1000.** Az illetékes pótszárnhoz.

J. A. esendőr. 1. Határozott szabály nincs rá, de méltányosságból megteszik. 2. Igen. Attól függ, hogy a többi legényiség el lesz-e látva.

1883. 1. Igen. 2. Nincs előírva. 3. Magánlakásba való.

D. M. 1884. 1. Előző szolgálati nem számít. A nyugdíjazásnál jelenlegi fizetését veszik alapul. 2. Iskolai bizonyítvány és igényjogosultsági igazolvány. 1. év kell hozzá. 3. Nem hátráltatják, de az az idő, melyet polgári életben töltött, nem számít.

H. P. esendőr. Tisztán élet- és vagyonbiztonság szempontjából tartható és hordható puskákkal még vereset sem szabad lőni.

Gőczpont. Nincs felvéve.

Bars. Aranyosmúrót.

B. K. esendőr. Nem számít be.

58. 1. A lőpótlási átalány mindig a *rendszeresített* állomány után jár, tehát elvezénylés esetén is az aynormát illeti; kivételt csupán az III. szab. 66. §. 2. bek. szerint. 2. Ha szükséges, igen; hiszen az átalány nem arra való, hogy abból megtakarításokat eszközöljenek.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztettek:

1912 december hó 1-ével:

Rómay Béla alezredes, a VI. számú csendőrkerület parancsnokhelyettese és

tordai Sándor László alezredes, a II. számú csendőrkerületnek Pancsovára kiküldönített törzstisztje: kölcsönösen; továbbá

1913 február hó 1-ével:

Sanok Péter számvivőtiszt-helyettes a VII. sz. csendőrkerülettől a VIII. számú csendőrkerülethez.

Kineveztettek:

1913 február hó 1-ével:

csendőr járásörmesterekke:

Gyümöcsös József örmester,	(1. rangszám) I.,
Bardócz Aron	" (2. ") és
Bartók Ferencz	" (3. ") VII.,
Gyói László	" (4. ") III.,
Bráth Dezső	" (5. ") és
Majerosik István	" (6. ") IV.,
Kissimon Mihály	" (7. ") II.,
Zölde Mihály	" (8. ") VII.,
Varga István	" (9. ") V. és
Kovács György	" (10. ") IV. sz.

csendőrkerület állományában.

Nyugállományba helyezettett:

1913 január hó 1-ével:

Baller Miksa, V. számú csendőrkerületbeli várakozási illetékekkel szabadságot járásörmester, a megejtett újbóli felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Szencz (Pozsony vm.).

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Booskor Károly örsvezető ez. örmester, Vas Martával, 1912 december 10-én, Kisbácson.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Sávai Pál csendőr, Kurunczi Viktorival, 1913 január 27-én, Földeakón.

Mike Ferencz csendőr, Vajda Eszterrel, 1913 január 14-én, Facsádon.

Faragó János csendőr, Dietrich Krisztinával, 1912 december 29-én, Mercsényben.

PÁLYÁZATOK.

Egy őrnöki állás a törökkanizsai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban; kívánatos a német, szerb esetleg román nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Három havi próbaszolgálat. Kérvények a nagyfőkudai kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi márczius hó 15-ig.

Egy őrnöki állás az adonyi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a székesfehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1913. évi márczius hó 8-ig.

Egy kir. fogházfelügyelői állás a győri kir. törvényszéki fogháznál. Fizetés 1400 korona. Te. mézesbeni lakás, esetleg lakpénz 720 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a győri kir. főügyészhez 1913. évi márczius hó 7-ig.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok

á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mindezeket előírásszerinti méretek szerint és elő ráanak megfelelő kék préselt papírossal bevonva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, **Brassó.**

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden csendőrré rendkívül fontos!

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.